

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Sejer Kühle:

Breve og andre Pa-
pirer vedrørende
Slægten Kühle.

Breve og andre Papirer

vedrørende

Slægten Kühle

De følgende Papirer er tænkt som et Tillæg til min Bog om Slægten Kühle. De fleste Breve, der gives, er i Familiens Besiddelse. Enkelte er afskrevet efter ikke helt nøjagtige Kopier. Marie Kühles og de første Uddrag af Olaf Ryes Breve er Oversættelser fra Tysk.

Selv om Sproget mange Steder er ret knudret, modtager man gennem disse personlige Meddelelser et Billede af Familiens Medlemmer, der er mere tydeligt, end det man opnaar gennem en slægtshistorisk Fremstilling.

Det Indtryk, man faar af Hovedpersonerne, er utvivlsomt, at de har været duelige og paalidelige Folk med en hensynsfuld og jævn Optræden. Det er Egenskaber, der kan føre - og har ført - til en hæderlig Position, men sjældent kan være tilstrækkelig Betingelse for et betydeligt Avancenemt.

Marts 1938.

Sejer Kühle.

Oberstløjtnant C a r l K ü h l e og hans Familie.

Carl Nicolaus Christian Kühle (1748-1812) var i 1775-79 Premierløjtnant i Garden; og her havde han en lykkelig Tid, hvortil han hentyder i det følgende Brev til Ungdomsvennen Baron Herman de Schubart.

I 1779 blev han Kaptajn i Infanteriet og giftede sig med Birgithe Lykke Soelberg (1762-1832), Datter af Grosserer, Kaptajn Søren Lykke Soelberg, der ejede Rungstedgaard. Et Par Aar efter købte Kühle Sandholmgaard og boede her ikke blot i Nærheden af Svigerfaderen, men ogsaa tæt ved den kendte herrnhutiske Præst i Bloustrød Niels Hansen Møller, der havde nær Tilknytning baade til Sandholmgaard og Rungsted.

I 1786 kom Kühle til Bergen som Kompagnichef og blev i 1799 udnævnt til Major. Her stiftede han i 1794 Bergens dramatiske Selskab, blev dets første Direktør og ved Afrejsen dets Æresmedlem. Blandt hans særlige Venner var Stiftamtmand Hauch (Digterens Fader) og Stiftsprovst (senere Biskop) Johan Nordahl Brun, der ved en Bestigning af Fjældet Lyderhorn skrev omstaaende Digt og senere leverede en Del Skuespil til Teatret.

I 1802 rejste Kühle til Danmark. Aaret efter blev han Oberstløjtnant og Toldkasserer i Horsens og havde under Krigen Station forskellige Steder, mens Hustruen førte Tilsyn med Toldforretningerne. Han befæstede Aarhus, hvis Volde dog forlængst er borte, og udbedrede Batteriet i Æbeltoft, hvor Voldene endnu staar som før. I 1808 fik han Station i Middelfart, mens Tropperne var spredt langs Fyns Kyst. Her døde Kaptajn Soelberg i 1810 og havde da intet andet tilbage end en Obligation i Rungstedgaard paa 10000 Rdl. Samme Aar fik Kühle Afsked fra Hæren - dog stadig med Løn - og døde 16. August 1812 i Horsens. I Iversens fyenske Avis blev indrykket et Par Mindeord, og i Bergen blev paa Teatret afholdt en Mindefest.

Hans Hustru fødte ham 23 Børn, udgav et Tidsskrift "Provincial-Lecture" og skrev et Par Kantater. Efter Mandens Død flyttede hun til Assens og døde i en Stiftelse i Sønderby.

Blandt Børnene omtales i Brevet til Schubart den ældste Søn C a r l (f.1780), der førte Skonnerten "Ceres" af Bergen, men under Krigen maatte forblive i Livorno, indtil han i 1812 slap hjem. Herfra sejlede han med dansk Skib, men vendte aldrig tilbage. I England havde han giftet sig med Isabella Watson (1785-1840), som forblev i Assens.

Hans Søster C a r o l i n e (1781-1864) blev gift med Morten Høyer (1764-1838) af Bjerndrupgaard. Ogsaa hun opholdt sig en Tid i Assens, senere i Kolding og døde hos Sønnen, Toldkontrollør Carl Høyer i Lønstrup. Formodentlig er det den Frøken Kühle, som i 1813 var Fadder i Kærteminde til Jens Paludan-Müller, Digterens Broder.

A g n e s a (1783-1857) blev gift(?) med en Franskmand, der hørte til de Tropper, som besøgte Danmark i 1808. Hun fulgte til Paris og fødte 31. Marts 1809 en Søn Charles Adolphe Antoine Henrion. Digteren P.A. Heiberg fandt hende paa et Tagkammer i en ynkelig Forfatning og fik hende og Barnet sendt hjem. Af Sønnen - der i 1810 blev døbt i Middelfart - fik hun kun Sorg. Træk af hendes Liv er digterisk behandlet i Fru Gyllembourgs Novelle "To Tidsaldre."

A n t h o n (1784-1847) blev i 1807 saaret ved Udfaldet fra Classens Have. I 1808 blev han Sekondløjtnant og fik i 1809 af Faderen overrakt Dannebrogordenen, der da lige var indstiftet, blev kort efter udnævnt til Premierløjtnant, fik Afsked i 1812, blev Postmester i Assens og fik atter Afsked fra Hæren som Kaptajn. - I 1811 blev han forlovet og i 1812 gift med Wilhelmine Sophie Schmidt (1791-1890), Datter af Købmand Hans Storm Schmidt. Den ældste Søn Carl (1813-1851) var Vejer og Maaler og blev konstitueret i Postmesterembedet. De øvrige Børn nævnes senere. To af dem deltog i Treaarskrigen.

H e n r i k (1785-1837) blev Oberstløjtnant i Norge, giftede sig først med en Sønne-datter af førnævnte Pastor Møller i Bloustrød, og senere med en Datter af Stiftamtmand Hagerup, Edvard og Nina Griegs fælles Bedstefader.

C h r i s t i a n (1789-1861) blev Stabskaptajn, giftede sig i 1837 med Elisa Selmer (1796-1876). I 1842 fik han Afsked som Major. Hun levede tilsidst i det Harboeske Kloster.

E m m a (1794-1881) og C h a r l o t t e (1796-1871) forblev ugifte og var indtegnede i Støvringgaard Kloster.

G u s t a v (1799-1825) døde som ung Løjtnant, F r . W i l h e l m (1802-1866) blev Købmand i Aalborg og var gift med en Datter af Pastor Monrath i Klinte. Efterkommere lever nu i Australien.

-

En Sang fra det Høie,
forfattet in loco 1790 8/19, da Capitain Kühle, Lieutenant
Castberg og Forfatteren vare paa Bjerget Lyderhorn.

Var nu min Tanke saa fri som mit Øie,
Vilde den hæves til Stjernerne op;
Men - ak til Dalen den sank fra det Høie,
Og Lyderhorn bær ikkun min Krop.
Naar vi saa høit, som vi kunne, opstige,
Grændse tilsidst dog for Veien er sat.
Siig da: hvad er det, hvorefter vi hige?
Hvi klavres op paa hvert Bjerg, som er brat?

Mennesket vil til de høiere Steder,
Dette var Sagen, og Sagen er skjøn;
Udsigten voxer hvert Trin, som man træder,
Nordiske Klippe ophøier sin Søn.
Vætten han favner, som kneiser deroppe;
Skulde den brænde, da tænker han saa:
Fjorde! og Bugter! af Fiendens Kroppe
I skulde Føde til Fiskene faae.

Kühle og Caatberg og Nordahl var oppe
Paa Lyderhorn, og Dagen var blid,
Bergen og Havet og Klippernes Toppe
Saae vi rundt om os, den Udsigt var vid.
Lidet var vores af det vi fik skue;
Men om alt dette og vores nu var,
Skulde vi mere for Fienden grue,
End naar Sit netop Enhver med sig bar.

Vi trende Nordmænd drak Skaaler ved Vætten,
Ønskte hver Uven, som truer vort Land:
Gid han maa værgeløs ligge paa Sletten!
Helst dog: Gid Vætten ei komme i Brand!
Derpaa hverandre vi Broderskab svore,
Ønskte hverandre tilkommende Held,
Til vi blandt Nordmænder bleve saa store,
Som Lyderhorn blandt nordiske Fjeld.

o

Johan Nordahl Bruns Mindre Digte. 2. Udg. 1818, S. 301.

Bergen 1794.

Birgithe Kühles Indledning til
P r o v i n c i a l - L e c t u r e .

Til Læserne!

Enhver, som kiender de engelske Journalers Egen- skaber og deres fortrinlige Værd, vil snart indsee den store Nytte, slige Skrifter føre med sig, og den engel- ske Nations Almeenoplysning er den lykkelige Virkning deraf.

Alle de Opdagelser, Undersøgelser og Forsøg til Videnskabernes Forbedrelse, saavel som Kunsternes og Haandverkernes Opkomst, alle berømte og Menneskeheden hædrende Handlinger, alle Afhandlinger til Hiertets og Sædernes Forbedring, med et Ord: alt det som virksomst bidrager til almeen Gavn og Fornøjelse, indføres i de engelske Journaler, og omsprede til Menneskets Oplys- ning og Nytte.

Jeg, som med stor Bekostning har forskaffet mig en Samling, ey allene af engelske, men endog af fran- ske og svenske Journaler, og derved lært at kiende de beste, har besluttet, i dansk Oversættelse at udgive et Ugeblad, under Navn af P r o v i n c i a l - L e c - t u r e , som skal efterligne de engelske Journaler, og hvoraf jeg har den Ære at overlevere No. 1 til det agt- bare Publicum, som et Prøvestykke. Er jeg lykkelig nok til, ved dette Forsøg, at erhverve mig Publicums Bie- fald, saa anseer jeg min Hensigt for opfyldt, og gjør mig en Ære af, at nytte dette Vink til Arbeydets Fort- sættelse.

Min faste Beslutning er, i mine Blade at agte Re- ligion, Dyd, Ovrighed, Love, Anstændighed, saavel som Medborgeres Roelighed og Rettigheder, uden at sværme i det eene, uden at personalisere i det andet. Politisk og lærd Pedanterie vil jeg udelade. Oplyse, gavne og moere Medborgere af begge Kiøn med nyttige og behagali- ge Afhandlinger, som hverken støder deres Smag eller forderver deres Hierter, er min Hensigt.

Selv-Kierlighed sig yttreer paa adskillig Maade,
 Hvorved i Sindet mange Slags Bevægelser opstaae,
 Som enten har en virkelig Fornøjelse og Gode
 Til Grund og Driver, eller en, der ikkun synes saa.
 Men som vi billig for os selv fornuftig Omsorg bære,
 Og af hvad Art hvert Gode er, vi dog ey strax indsee,
 Saa kan Begierlighed og med Fornuft forbunden være,
 Endskiønt af Egennyttighed den har Anseelse.
 Naar vi tilladte Midler til vort Øyemed anvende,
 De og, skiøndt egennyttige, kand med Fornuft bestaae;
 Men om vi, uden Hensigt til os selv, det Gode kiende,
 Da blive de forædlede, og Navn af Dyder faae.

U d g i v .

o

Af "Provincial-Lecture"; Indhold:

Reflexioner om Forældres Pligter imod deres Børn. -
En følesløs Fader. - Om Jordens Nærmelse til Soelen.
 - Brevveksling mellem Frederic og Louise - Tapperhed
 grundet paa Guds frygt. - En troe Ven. - Advarsel til
 Elskere af franske Vine. - En Maade at forbedre Skor-
 stene. - Frihed og Trældom. - Menneskets Öye. - Et
 Modens Fruentimmer. - Tuusmørkets Beskaffenhed, Be-
 grundelse og Nytte. - Observationer, angaaende Nyttens
 af Syrer ved Linned-Blegning. - Honningens Nytte for
 brændte Saar. - Forsøg at bringe strubede og qualte
 Personer til Liv igien. - Om kolde Bad. - Tyrkernes
 Brug af Opium. - Om Manna-Træet. - Mr William Shakes-
 pears Levnet. - Legems-Ovelse og Arbeydes Nødvendig-
 hed. - Vi maae sørge for Venners udvortes Agtelse og
 Ære. - Beviis paa Nyttens af velskrevne moralske Dra-
 maer. - Tanker ved en Vens Død. - Beskrivelse over
 Krim. - Anmærkninger om det svagere Kiøns Ulykker. -
 Om Malerie, Bildthuggerie og Gravure. - Den navnkun-
 dige Lord Georg Gordon. - Underretning om Hr. Willi-
 am Herschels Levnet og Skrifter.

Udkom i 52 Numre, ialt 416 Sider.

Brev fra Carl Kühle til Officererne af den nordfjordske Bataillon, da han var udnævnt til Major ved Bataillon:

Nytaarsaften 1799.

Seent at have modtaget en Charge, der udfører saa megen Munterhed, Indsigt og Vigueur, som en Bataillons Chef bør besidde Selvfølelse, at alt dette med Alderen mere og mere declinerer, ville gjort mig modløs at antage den betroede Post, naar jeg ikke forud havde den Lykke at kjende Nordfjord Bataillons værdige Corps af Officiere, og da en Militair i vore fredelige Tider ikke kan se sig forfremmet i de høiere Charger, før Kummer, Strabatser og Alder har graaet hans Haar, vovede jeg at modtage Bataillon i den fulde Forvisning deri at finde edeltænkende Folk, som upaamindet opfylde sine Pligter.

Jeg vil saaledes have mig anbefalet Bataillonens Venskab og Overbærelse, forsikrende om fra min Side aldrig at tilsidesætte Agtelse og Gjentjeneste, saa ofte Leilighed gives.

o

H. J. Barstad: Bergens Forsvar i 1801 og 1807-14, Bergen 1887, S. 33f.

Afskedsbrev fra Carl Kühle til nordfjordske Bataillon,
da han var udnævnt til Oberstløjtnant i Jylland:

Kjøbenhavn 24. Juni 1803.

Mine Herrer!

Den ved Deres Godhed og besynderlige Forekommenhed angenem gjorde Pligt at besøge Dem aarlig er da forbi. Med Vemod siger jeg Dem Farvel og ønsker stedse, at erfare enhver Officers Velgaaende og Lykkes Forfremmelse!

Lettelig vil M' Hrr. faa en dueligere og mere vigilant Chef, men sjelden nogen, der havde mere Ønsket for at se Kongens Tjeneste opfyldt med Lethed, med mulig Agreement ved den haarde og trættende Militair-Stræben, med gjørlig Bidrag at se hvert Individ glad, og dog tør jeg med Dristighed sige, at aldrig blev nogen Pligt hos os forsømt, indbyrdes Kappelyst var hos os almindelig - med Virksomhed. Aldrig vil jeg kunne glemme den Glæde, jeg nød ved f. A.'s Samlinger inden den nordenfjordske Bataillons Grændser, og aldrig vil jeg kunne værdig nok takke M'Hrr. for Deres ædle Bestræbelser. Jeg havde ønsket, at Hs. Excell. Hr. Generallieutn. Hesselberg, en Mand, der skjønner, hvad som er godt, havde seet Kompagnierne - jeg tvivler ingenlunde om, at han havde bevidnet dem sin Tilfredshed.

Tillad, mine Herrer, at jeg maa anbefale mig i Deres venskabelige Erindring og at De ved næste Samling i Efteraaret ville takke Underofficiererne og Kompagnierne for den Hørsomhed og Flid, de have vist i Hs. Maj.'s Tjeneste, med Ønske, at blidere Tider maa formilde de sørgelige Følger af det forgangne haarde Aar. Søndag Aften reiser jeg alene til Horsens, hvor jeg er bleven Told- og Consumtions-Kasserer og Oberstlieutenant i det 2det østerjydske Landværns-Regiment.

o

H. J. Barstad: Bergens Forsvar i 1801 og 1807-14.
Bergen 1887, S.34.

Endskiønt Deres Høyvelbaarenheds Handlinger som Øverbefalende i det District, som siden Krigens Udbrud har været Dem betroet, allene staar under Deres Militaire Foresattes Bedømmelse, saa opfylder ieg dog een for mig behagelig Pligt, naar ieg skriftlig bevidner Dem min Erkiendtlighed for den Iver og Nidkiærhed, med hvilken De, i bemelte Tid har fremmet de Forsvars Foranstaltninger, som De for Byen og dens Omegn har anseet fornødne og gavnlige, og hvorved Deres Øyemed til at betrygge samme mod fiendtlig Overfald tør ventes opnaaet, ligesom man stedse med Taknæmmelighed vil paaskiønne den ufortrødne Velvillighed, og Virksomhed, hvormed De ved forefaldne Leyligheder har vaaget for denne Egns Sikkerhed, og Forsvar -

I den Dem af hans Mayestæts allernaadigst anvissende nye Virkekreds øndskes Deres Høyvelbaarenhed alt mueligt Held og Lykke, og den Tilfredshed ofte at skienkes Leylighed, til at vise Staten de væsentlige Tienester, som kunne ventes af Deres Hengivenhed og Kiærlighed for Konge og Fædreland.

Aarhus den 12te Aug. 1808.

Gyldencrone.

/ S. T. /

Hr. Oberstlieutenant von Kühle, Battaillons
Commandeur.

o

Oberstløjtnant Carl Kühles Tale i Middelfart til 3die Bataillon af det fynske Inf. Regiment i Anledning af Sønnen, Løjtnant Søren Anthon van der Aa Kühles Udnævnelse til Dannebrogsmænd den 28de Januar 1809:

Kjært, meget kjært er det mig første Gang at see den Deel af Kommando Distriktets Forsvarere som Tjenesten vil tillade samlet.

Det vil stedse være mig en hellig Pligt i ethvert Livs Tilfælde, saavidt min Alder og medtagne Kræfter tillade det - at fortjene og erhverve Deres Yndest og Tillid, jeg har den Ære at kommandere; og da ville! da kunne vi! med foreenede Kræfter gjøre os værdige til de Poster, os ere betroede.

Enhver retmæssig Mangel og Klage fra Mandskabet - frembragt gennem Deres nærmeste Foresatte skal jeg høre - og efter Ævne søge at afhjælpe.

Vore Fædres Særmærke var - Tapperhed.

En Dyd som egner Soldater!

En Dyd som yndes af alle Nationer!

Ikke er denne Dyd alle medfødt - men en ædel Tænkemaade - Lyst til at gavne - Fædrenelandskjærlighed - ere Dyder som avle Mod, og ved disse blive vi Helte.

Vor Konge: Vor dyrebare Frederik paaskjønner og hædrer Fædrenelandets kjække Sønner.

Efter Allerhøieste Befaling ere vi i Dag her opstillet (her oplæste Adjutanten det kongelige Brev samt Dagens Ordre).

Herr Lieutenant A n t h o n K ü h l e behager at træde frem.

I Hans Majestæts Kongens Navn har jeg som Deres Foresatte - som Fader den sjeldne Lykke at overlevere Dem dette Hæders Tegn - Dannebrog Ordenen - som et Beviis paa Hans Majestæts Allernaadigste Velbehag.

Bær det med Ære.

Lad det fremdeles være Dem en Opmuntring til ædel Daad - til tapre Handlinger - til Hengivenhed for Kongen og Fædreneland * og da vil denne Selvfølelses Aand blive Dem fuldkommen Erstatning for en qvæstet Arm og saaret Legeme.

Jeg ønsker Dem til Lykke. -

Giv Agt! - Presenteer Gevær.

Længe leve vores gode Konge - Hurra! -

Cantonnements Qvtr. Middelfarth 26de August 1809.
Baronesse Louise (Knuths) Frue Guldencrones Geb.Dag.

Modtagelsen af Deres Brev af 4de dennes gav mig sand Glæde, og ved Gienemlæsningen, indgiøds Ungdoms-Ild i de gamle Aarer - alle glade Erindringer kom tilbage - det fortroelige Haand i Haand paa Slotspladsen, medens vi ventede paa Afmarchen og ei ønskede at see paa vor Capitains snusede Næse - vi søgte sammen, saa ofte vi kunde paa Land og Vand - selv vor Sejljolle, hvor ofte morede ikke den, naar vi kastede Garder Chabraquet og i Selskab med Knuth gjorde en Tour - nogle enkelte Gange har jeg truffet ham siden. I hele Garden findes nu ikke et eneste Individ fra vor Tid - undtagen Sergeant Larsen, som er Justice Gevaltiger - v.d. Lühe og Normann vare de sidste - N. har nu 3die Jydske Regiment. Roepstorff er død, Haxthausen ligesaa, Undall har og recomanderet sig, Römling er endnu i Eutin, Lowzow har et Regiment i Norge, Schrödersee søger endnu Pigerne og lader Munden løbe, Kardorff har en Batl. Skarpskyttere, Moltke er endnu i Ribe, Schulenburg har Marine-Kbhavns Infanterie Regiment og er Overfører for Drabant Corpset, Staffeldt som studerede Jura og vilde den civile Vej, er General-Major og Chef for det Norske Jæger Corps. Gyldenskiold død og Rantzou Søe og Land Krigs Commissair i Holsteen. Om Forladelse! Capt. Beck - Gener.Major og Chef for Norske Liv-Regt. - jeg meener at have erindret dem alle.

Vor Bane, har været meget forskiællig - Det skiønne Italien og det barske Norge! hvilke Contraster! saaledes og vor Skiæbne - min Kone har haft 23 Børn, De ingen, men jeg har og maattet træde mangt et tungt Fied i Selskab med min gode Birgithe, som troelig hialp mig at bære svare Byrder, uden hvis Ledsagelse jeg havde siunket - Deres Kaar have været milde, bliide - en Schubart fortiente dem. Efter Ønske slap De af det Militaire, jeg har endnu 4 Maaneder tilbage, saa er jeg 50 Aar - deri. Saavidt Samligning!

No.1. Tak! Tusinde Tak for min Carl! Denne raske Gut ville jeg ønske bliidere Skiæbne - Krigen har stoppet ham i hans Fart, at ligge 2 Aar med et Skib paa fremmed Plads uden Rhederes Assistance er haardt. Kan min Ungdoms Ven som General-Handels-Intendant være ham nyttig i hans Vej, er jeg overbeviist om, at De gjør det. Deres ædle Hierte er mig Borgen derfor.

2. Datter Caroline er hjemme og har den sieldne skiøndt byrdefulde Lykke at passe gamle Bedstefader - Capt. Solberg, som er contract paa venstre Side i 5 Aar - min Kone kom irette Tid og reddede ham fra Bombardementet, en engelsk Bombe faldt siden ned, just paa det Sted hans Seng stoed, i dette Foraar blev han meget syg, og denne Sygdom har saaledes afkræftet ham, at han endnu bestandig ligger og ikke taaler at være oppe 1 Qvarteer ad Gangen, ellers er han munter og glad.
3. Agnesa Margretha er gift i Paris med en Directeur Henrion.
4. Anthon er Premier Lieutenant i min Bataillon af Fyenske Inf.Regiment, blev ved 3de Skud i venstre Arm contract 1803 (sic) i Claussens-Have, han faldt efter at have sendt 14 Modstriidende i den anden Verden.
5. Fritz Henrich er Artillerie Officeer og comānderer paa 3 Kroners Batterie.
6. Christian er Land-Cadet.
7. Emma .....)
8. Charlotte .....)
9. Gustav ..... og) alle hjemme. De øvrige er
10. Friderich Wilhelm .....) alle døde.

Hidtil har jeg været heldig med mine Børn, jeg har ingen Sorg, at de ved slet Opførsel have skiændet sig, hvilket jeg anseer for en Belønning, for det usigelige Meget, jeg i en uendelig trang Forfatning, har udstaaet med dem.

Allbestyreren tilstoed Dem gode Ven ingen Børn; men Deres interessante, ædelsindede med Kundskaber og Behageligheder udrustede Dame, i hvis Yndest jeg beder mig anbefalet, vil erstatte Dem Tabet eller rettere Savnet af Arvinger.

Min Kone er til min Held endnu munter, og har efter alt det Udstandne end taaleligt Helbred, hun er det sieldne Fruentimmer, som med ualmindeligt Mod og Kiekhed, veed at modstaae og formilde Gienvordigheder. Jeg er nu gammel, men man bruger mig end.

Her er efter venskabelig og forekommende Anmodning aflagt fuldkommen Beretning over mig og Mine. Min Birgithe forbeholder sig den tredie Side, og jeg udbeder mig det Venskab fortsat, som 1774 blev stiftet, omfavnende Dem af Hiertet, som Landsmand, Ven og gammel Krigskamerat.

Kühle.

Det vilde være en Selvfornægtelse, om jeg ikke øjeblikkelig, benyttede mig af min gode Kühles Til-ladelse, at vedlægge et par Linier, for hans saa inderlig elskte Ungdoms Ven som og - smigrende for mine Følelser - efter saa lang Tiids forløb, endnu godhedsfuld erindrer mig.

Modtag Herr Kammerherre denne Forsikring at Deres saa kierkomne Brev glædede os begge uendelig meget. O! sagde min Mand, det er den samme gode gamle Schubart som forhen!

Vi tænkte os tilbage - alle de skønne skyldfrie Timer vi nød i Selskab med Dem. - Den samme Dag De 1780 forlod Danmark bærede De mig med Deres Besøg paa Ronsted, da var jeg gift og højfrugtsommelig med min Søn Carl, som nu er i Livorno.

For 7 Aar siden kom jeg fra Norge ned til Kiøbenhavn, og blev ret bedrøvet, da en af mine Venner, Stiftamtmand Hauch besøgte mig og fortalte, De 2de Dage før min Ankomst havde været i og forladt Kiøbenhavn; saavidt jeg erindrer beklagede Hauch /: som forud var Stiftamtmand i Bergen :/ ligeledes at være ved sin for sildige Ankomst - berøvet den Glæde at see og tale med Dem.

De bliver i det skønne Italien - Aldrig - aldrig sees vi igien - men stolt er jeg ved at nære den Tanke - jeg har en Ven i de fjerne Himmel-Egne.

For Deres værdige Gemalinde beder jeg fremlagt Bevidnelsen, om samme Høyagtelse hvormed jeg underskriver mig som

Deres Høyvelbaarenheds
meest hengivne ærbødige

Birgithe Kühle.

Høyvelbaarne

Herr H. de Schubart
General Intendant over de Danske Handels Anliggender
i Italien. Storkors-Kammerherre p:p.

o

Schubarts Papirer (Rigsarkivet).

Efter Hr Oberstlieutenant von K ü h l e s Anmodning, at erholde mit Vidnesbyrd om hans Militaire Forhold under den Tiid, bemelte Hr Oberstlieutenanten haver staaet under min Commando nemlig fra 1ste aug. 1808 - til 19de febr 1809, bevidner ieg med Sandhed: at Hr Oberstlieutenanten i bemelte Tiid som Bataillonens Commandeur, og især under den Tiid han haver ført sit Commando i Ebbeltoft og Omegn, haver stedse viist megen Tienesteiver, Kundskab, og Activitet, samt opfyldt sine Pligter til min fuldkomne Tilfredshed.

Ved S p e c i e l R e v u e n , som blev afholdt den 15de September 1808 -, over 3die Bataillon Fyenske Infanterie Regiment, udmærkede sig denne Bataillon fortrinligen ved dens gode militaire Anstand, Færdighed i Excercisen, samt gode Orden og Raskhed, hvorved Evolutionerne blev commanderet, udført og ved hvilken Leylighed Hr Oberstlieutenanten haver fortient den commanderende Generals Bifald, og tillige erhvervede sig ved denne Leylighed min særdeles Anbefaling for hans udviiste Fliid og Duelighed. -

Da den Plan og Tegning Hr Oberstlieutenant v. Kühle haver indsendt, til den saa nødvendige Forandring og Forbedring af Ebbeltofts faste Batterie, hvilken uagtet de ringe Midler og store Vanskeligheder, blev saa vel, og hældig udført, og hvorved dette Batterie, er nu dannet til et Regelmæssig, stærkt og nyttigt militairt Anlæg, er en Prøve paa Kundskaber, og Virksomhed, saa fortjener dette Batterie ikke mindre at blive erindret ved denne Leylighed, Hr Oberstlieutenanten til Ære -

Som herved bekræftes ved min Underskrift i

Aarhus den 24de January 1810

C. E. Sames

General Major og Comandeur
for No 7 Nordre Commando
District. -

Da Forlovelsen er skeet, tør ieg betitle Dem,

Kiære Svigerdatter!

Intet kunde være mig angennemere, end at min
A n t h o n er bleven forbunden, med en Person som ieg
fra Begyndelsen har baaret Agtelse for - Første Gang
ieg saae Dem, troede ieg, det blev saa, og nu min oprig-
tige Lykønskning! - min faderlige Velsignelse har De -
mine Forbønner for Deres Vel, skal stedse følge Dem; lev
lykkelig og elsk min kiære Anthon!

Det smiggrer min Kone og mig meget at kaldes For-
ældre af Dem - Hils Deres fortreffelige Moder, ieg rei-
ser i Morgen til Aarhus, for at erfare de nærmere Om-
stændigheder ved Anholtstouren, hvoraf Følgerne er et
dis værre Tab, af 800 Mand brave Krigere, som i et Øye-
blik paa en Niddingsmaade, ved Kartesher bleve nedskud-
te, uden at faae Leilighed at værge sig.

Tør ieg umage Dem kiære Svigerdatter med, at hilse
Assenske Bekiendte og anbefale mig og Mine i Deres kiær-
lige Erindring

Deres forbundne

Carl Kühle

I stor Hast

H o r s e n s den 3die April 1811. -

Til Jomfrue Wilhelmine Sophie Schmidt

i Assens.

Han er død, ia Han er død!

Ak! en talrig Familie beklager, han er ei mere, den redelige Mand, den kjerligste Fader, sin Konge troe, Fædrelandet hengiven, saaledes var han

Carl Nicolaj Christian v. Kühle,

Oberst Lieutenant og Toldkasserer i Horsens.

Kuns sielden findes disse Dyder forenet; men at Du havde disse Dyder med flere, kan Dine Fiender, om Du havde nogle, ikke nægte Dig. Betragte vi Dig som Embeds-Mand. Hvem tør maale sig med Dig i Redelighed? Salige Henfarne, Din Familie-Forfatning viser,

Du aldrig sveg Din Konge, skjønt der ofte gaves Leilighed i sligt et Embede - ja med Varme talte Du altid mod Embeds-Svig. Da Din Konge bød Dig at følge Frens Fane, hvor besielet blev Du da for Din Konge og Land.

Dyre Tider, og ubetydelige Indkomster ved sit Embede - var Du dog aldrig den knorvorne og misfornøjet Mand og Fader, nei ædle Henfarne, Du var den ømme Egtefælle, den gode og kjerlige Fader, derfor vædes ogsaa Taarer ved Din Grav, og lægges denne Trøst, vi samles hisset. Fred omsvøve Din Urne!

af

J. L. Sandberg.

Horsens, 21de August 1812.

o

Iversens fyenske Avis 31. August 1812.

Horsens d: 1ste Septbr: 1812.

Kiereste Anthon!

I gaar Eftermiddags havde ieg den Glæde efter 13ten Aars Forløb at omfavne Din ældste Brøder, og hans Kone - Han har nu i Sinde at blive i Dannemark hos sin Famillie og føre Skib herfra - end nu havde han det Uhæld at det Skib hvormed han og Isabella vare passagerer blev taget af Engelsmanden. - Lykkelig og vel slap mine Børn fra Dem efter at Carl havde drukket dem fuld paa got Engelsk - deserterede han og Kone i en lille Baad. Men denne Rejse har kostet dem over 1000 rdl. - Kunne det nu skikke sig saaledes at Du fik Værelser til os i Assens - vilde vi gierne have et Værelse i samme Huus for vor lille gode Belle - jeg venter ufortøvet Svar; thi kan vi ikke komme til at boe i Fyen - maae vi søge os et andet Stæd - og Tiden er knap. - Hils Vilhelmine Moer, Sødskende og Gustav fra os alle. Lev vel min gode Anthon.

Birgithe Kühle.

K ü h l e s Minde.

..

Epilog

fremst i det dramatiske Selskab i Bergen

d. 25. Febr. 1813.

—

Scenen forestillede en norsk Fjældegn. I Midten var rejst et bekranset Monument med Indskriften: KUHLE , og paa Soklen stod: 25. FEBR. 1794, det dramatiske Selskabs Stiftelsesdag.

Fr. Bøschen traadte frem og fremsagde først:

Paa denne Dag vi kalde glad i Minde
En Rad af mange blidt hensvundne Aar;
Held os! naar Livets Vaarsol monne svinde,
Erindrings Stjerne venligen opgaaer.
Paa mangan Blomst saa inderlig den smiler,
Som Vennehaand i Fordumstid os gav,
Og stundom trøstelig dens Straale hviler
i Dødens tause Have paa en Grav.
Hist staaer et Monument : og Hjertets Stemme
Os siger: det vor ædle KUHLES er -
O! Kunde ham en større Kreds forglemme,
Hans Navn skal dog med Æmhed nævnes her.

Han skylde vi saa mangan ædel Glæde,
Som ved Thalias Alter her vi fandt,
Den første Led i vores Samfunds-Kjæde,
Den første Krands til Alteret han bandt.
Han var min Ven - men Avind selv skal sande,
At uden Kunst han Hjertet til sig drog,
Saa aabent var hans Hjerte som hans Pande,
Hans Tanke Liv, og Ynde var hans Sprog.

Han elskede den Ringe, som den Høie,
Thi mandig, jevn, godmodig var hans Færd;
Den Arme saae en Taare i hans Øie,
Den havde meer end Guld for Hjertet Værd.
Saa manges Storm i Støvets Dal sig hæver,
Ak! tit han stod i den, men stod som Mand.
Til sidst han sank - o nei! den Ædle lever
I Fredens lyse lykkelige Land.
Fred med hans Støv! og Hæder om hans Minde!
Hans Hjerte, som saa ofte miskjendt leed,
Det kjendte vi - thi skal vort Selskab binde
Den Krands, som Sandhed ei vil ~~blive~~ ved.

Derefter sang et Kor af Mænd og Kvinder:

Ei ved hans Grav vor Sang kan tone,
I fjerne Egn den dølger sig;
Omsnoet af Skjæbnens Tidselkrone
Staaer Urnen der saa sørgelig.
Ei paa hans Støv et Blomster lever
Fra Fjeldet i hans Fædreland;
Men her hans Bautasteen sig hæver
I Skyggen af den ranke Gran.

See Kunstens hulde Musa binder
En Krands af Granbær eviggrøn,
Og sukker, medens Taaren rinder:
Fred med dit Støv min Yndlingssøn!
Frem Norrigs djærve Kjæmpe stander
Sig lænende paa trofast Sværd;
Med hendes han sin Taare blander -
O! den forhøjer Krandsens Værd.

Til dem en Huldgudinde træder;
Hun flætter de Kjærminder blaa -
Det Venskab er - saa rørt hun græder,
Og monne dem tiltale saa:
I Eders Krands og Taare tindre
Hans lyse Aand, hans Heltemod;
Min Krands skal Vandreren erindre,
At han var vennesæl og god.

De tvende Krandsse tæt sig klynged'
Omkring den stolte Bautasteen;
De i hinanden huld sig slynged',
Og nu blev begge Krandsse een.
I den har Kraft og Venskabs Dyder,
Og Musers Blidhed sig foreent;
Ei nogen Mindesteen der pryder
En Krands, som mere var fortjent.

o

"Det dramatiske Selskab i Bergen 1794-1894",
Bergen 1894, S. 58f.

Anno 1837 - den 23 September

Naar vores kjære Slægtninge modtager disse Linier, staae vi for Alteret, i den Herre Zebaoths Kirke for ved den værdige Præst min fordums Lærer at vies. Jeg veed alle mine Kjære deler min Glæde, derfor underretter jeg dem saa tidlig, i den glade Tanke at et Glas Punsch bliver tømt paa vores Velgaaende. Antoinette er rask, og hilser alle.

Emil Bagger har jeg talt [med], han er ganske fortvivlet, jeg har meget ondt af ham; men jeg tænker Herren maae raade, og jeg blander mig ikke i noget. - Vilhelm er rask. Lev vel vær kjærligst omfavnet af Elisa Antoinette og Eders troe hengivne Broder

Christian von Kühle

S : T

Herr Capitain Postmester v. Kühle

Dannebrogsmænd

i

Assens.

o

Tanker ved Kapitain og Postmester v. Kühles Død
i Assens den 18. April 1847.

-

Saa er da atter vandret hen til de evige Boliger en Dannemand af første Rang, en sand Hædersmand, en af de faa overlevende uforsagte Krigere - Classens Hauges, Kjøbenhavns og Fædrelandets kjække Forsvarere mod Engellands uventede Anfald ved Vaabenmagt for 40 Aar siden! - End er Mindet ei forsvundet hos den ældre Slægt om disse Danmarks Modgangs Dage, og om de ærefulde Bedrifter af dets djærve Sønner - hvoriblandt den nu salige Afdøde - der strede og blødte for Arne- sted og Nationalære, hvilke da lagdes for Dagen. - Men eiheller forglemmes af en yngre Slægt, hvilken Agtelse og sand Værd der tilkommer den Hedengangne som Menneske, som kjærlig Ægtefælle, òm Familiefader og Forsørger, som retskaffen, uegennyttig, ubestikkelig, tjenstagtig og stedse høflig Embedsmand, som den trofaste, grundærlige Ven, en talrig Families Hoved, som dens Ære!

W.M. 219
/

o

"Hempels Avis" 29. April 1847.

T a n k e r

ved forhen adjungeret og konstitueret Postmester

C a r l K ü h l e s G r a v .

Sov sødt nu i den stille Have
Hvor Rosen blomstrer og hvor Duggen
Sagte falder paa din Gravhøi,
Medens Fugleskarer hist i Ellekrattet
Stemme i, for at lovprise Herren.
Hvil da rolig, lad Dig ei forstyrre
Af vor Sorg og af vor bittre Taare,
Den vi fælde ved saa brat at miste
Dig, som var vort Hjerter dyrebart!

8.2.

o

Vestfyenske Avis 7. Juli 1851.

Nicolai Seier Kühle (1815-83)

kom i 1832 paa Kadetskolen i København, i 1837 blev han Sekondløjtnant i Glückstadt, i 1842 forflyttet til 17. Bataillon, i 1843 Premierløjtnant ved 11. Bataillon, 1846-Marts 49 Adjutant hos Chefen og 26. April 1849 Kap-tajn.

Med 11. Bataillon deltog han som Adjutant i Fægtningen ved Bov 9. April 1848; og ved Indmarchen i Flensborg samme Dag maatte han - efter Bataillonskommandør, Oberst Staggemeiers Ordre - til Hest gennemstrejfe Byen til dens sydlige Port, hvortil han netop naaede, da Oprørerne forlod den. Han var saaledes den første af den danske Hær, der viste sig paa disse Steder.

Derefter deltog han 23. April i Slaget ved Slesvig; blev med den venstre Fløj af Bataillonens afskaaret Retræten af en prøjsisk Styrke, der brød frem fra Bustrup just i det Øjeblik, da der blev gjort Angreb paa de foranliggende Højder, angreb derpaa Fjenden, der havde foretaget den omgaaende Bevægelse, hvorved Retræten blev fri, og førte endelig Afdelingen i god Behold tilbage med Undtagelse af det Mandskab, der var bleven siddende i Mosen.

Den 28. Maj var han med i Slaget ved Dybbøl. Møllens Udhuse var besat af et mecklenborgsk Musketerkompagni, der stod fuldstændig dækket bag en høj og tyk Havevold. General Bülow gav 11. Bataillon Ordre til at tage Møllen med Storm. Dens fire Skyttedelinger samlede og sprang, ført af Kühle, der red opmuntrende foran dem, over Volden; og trods den stærke Ild, hvormed de blev modtaget, stormede Vendelboerne Møllen og kastede Mecklenborgerne ud. Men næppe var den erobret, før den blev taget af to Kompagnier Oldenborgere. Hurtigt samlede Kühle igen sine Skytter og jog, understøttet af den øvrige Del af Bataillonens, paany Oldenborgerne ud af Møllen; og Stillingen blev sikret derved, at Schleppegrell med sit Flankekorps kom op paa Dybbøl Banke, hvorfra Fjenden efter en hæftig Kamp blev forfulgt gennem Sundeved.

Den 5. Juni fik Kühle ved Nybbøl Kommandoen over alle Bataillonens Skytter, bragte Fjenden til at vige

fra Stillingen ved Dybbøl Kirkegaard og lettede derved Arbejdet for Garden, der stormede frem mod samme Maal.

I 1849 blev han Natten mellem 21. og 22. April, Dagen før Slaget ved Kolding, beordret til at føre sit Kompagni frem fra Bivouakken ved Aagaard til Ejstrup omtrent 3 km udover Forpoststillingen ved Stallerup; Terrænet ved Harte Kirke var besat af fjendtlige Kavalerivagter, Ejstrup og Chausseebroen af Jægervagter. Disse blev fordrevet til den anden Side af Kongeaaen, hvor et Kavaleriregiment og et Jægerkorps havde Stilling ved Vranderup Hovgaard. Hele Dagen blev Stillingen holdt; og først henad Aften trak han sig tilbage til Bivouakken. Den følgende Dag var han i Slaget ved Kolding paa højre Fløj.

Derefter deltog han med General Ryes Korps i Retræten gennem Jylland, under hvilken han Nord for Vejle holdt den østlige Del af Skoven besat og forsvarede den mod Breslauer-Jægere.

6. Juli 1849 fulgte Slaget ved Fredericia. Da han her efter det første Angreb var i Færd med at ordne sine Folk, blev han af General Rye beordret frem med sit Kompagni og al det Mandskab, han kunde samle ved Vejlbj. Med en Styrke af omtrent 600 Mand afløste han et Kompagni af 1. Bataillon, der havde lidt meget i Fægtningen, og gik derpaa mod Vejlbj, hvor de tyske Batailloner, 3 Eskadroner og 8 Kanoner var placeret. Fjenden veg, og Avanceringen fortsattes til Randsfjord, hvor der blev taget en Del Fanger.

I Slaget ved Isted 24-25. Juli 1850 deltog han med Oberst C. A. Schepelerns Korps i den omgaaende Bevægelse ad Solbro til Skovby, en Bevægelse, der var bleven tilintetgørende for Modstanderen, hvis Schepelern ikke havde faaet Kontraordre.

Endelig fulgte Besættelsen af Frederiksstad. Herfra fik han i Slutningen af August den Opgave med et halvt Kompagni og c. 30 Vogne at effektuere Rekviritio-ner i Tønning, der var i tyske Troppers Besiddelse. Det lykkedes ogsaa, efter at Besætningen var fordrevet, hvorpaa han besatte Garding, Katingsiel og Høyersworth i Ejdersted.

Denne Stilling holdt han - paa en kort Afbrydelse nær - en hel Maaned; men 30. September kom der Ordre om at gaa tilbage til Frederiksstad, hvor han under Helge-sens Kommando fik Ledelsen baade af sit eget og et Kom-pagni af 4. Reservebataillon, som havde fulgt ham Syd fra. Den 4. Oktober, da Willisens Tropper stormede

Byen, forsvarede Kühle og hans Mandskab det mest angrebne Punkt, nemlig Mølleskansen; og herom fortæller han i et af de følgende Breve. - Det blev hans mest kendte Bedrift.

Efter den mislykkede Storm blev Kühle med 7. Bataillon flyttet til Winnert, gik derfra til Frederiksstad og derfra til Koldenbüttel, hvor han blev højstkommanderende over Bevogtningen af Ejderen fra Frederiksstad til Reimershude, til hvilken Opgave han havde to - senere tre - Kompagnier og to Kanoner. Vest for Frederiksstad blev der anlagt en Del Jordværker.

Krigen var da forbi. Kühle vendte tilbage til Aalborg; og fra denne Tilbagekomst gengives en Velkomstsang.

I 1864 var han Bataillonschef ved 7. Regiment, blev samme Aar Major og Stabschef i 1. Generalkommando, 1867 Oberst og 1877 fik han Afsked.

"Hans stille bramfri Væsen og den beskedne tilbageholdne Maade, hvorpaa han optraadte, gjorde vel at Mange glemte den Dygtighed, han havde lagt for Dagen i Krigen, men hans gamle Krigskammerater have bevaret ham i kjærligt Minde." (O. Vaupell.)

I 1848 blev han gift med Margrethe Emilie Koefoed (1828-1900), Datter af Købmand og Mægler i Aalborg Frederik Julius Koefoed (1795-1877) og havde Børnene: Søren Anton van der Aa Kühle (1849-1906), der blev Overdirektør paa Gl. Carlsberg, Frederik Emil van der Aa Kühle (1852-1902), Grosserer, Fabrikant og Borgerrepræsentant og Caroline Vilhelmine Elisabeth van der Aa Kühle (1858-1922), Konventualinde i Vemmetofte.

- Det første Brev er skrevet, mens Kühle gik i Kadetskolen; og det samme gælder Verset til Malvina Blicher, der 7. Maj 1835 kom til København sammen med Faderen og blev der nogle Maaneder efter hans Afrejse. En Del af Brevene er sendt til den ældste Broder Carl, der døde i 1851. En anden Del er sendt til Søsteren Antoinette (1822-92), der i 1846 blev gift med Forpagter af Hellerup (senere Nislevgaard) Claus Berthelsen (1805-1889). Desuden møder vi Søstrene Lovise (1816-1900), Emilie (1817-92) og Sophie (1826-43) og den gamle Tante Emma (1796-1871), der i et af Brevene udtrykker sig temmelig kraftigt.

Blandt Slægtninge og Venner nævnes ogsaa Medlemmer af Familien Schmidt i Assens, Familien Schmidt paa Brandsø, Godsforvalter Warberg paa Ensomhed, Godsforvalter Plesner paa Ravnholt, Familien Holst i Assens og i København, hvortil hører Niels Holst, den senere Generaldirektør o.s.v.

Kjøbenh: d: 26 Mai 1834.

Kjære Sødskende!

Hav mig undskyldt, at jeg ikke før har besvaret Eders kjærlige Brev af 25 f:M:. Men det er virkelig af Mangel paa Tid; thi ellers kan De jo nok begribe, at jeg strax ved første Leilighed, som der gaves til Assens, havde fattet min Pen dypet den i Blækhornet og med flydende Haand henskrevet et heelt Brev, hvori jeg kunde bevise mine gode Sødskende, den Kjærlighed som jeg bærer for Dem. I øvrigt lever jeg her i Byen ret godt, med Undtagelse af lidt Længsel, som jeg undertiden har efter Eder, men det kan jo nu ikke være anderledes. Naar jeg f.Ex. undertiden seer en smuk Pige, saa tænker jeg, Gid! denne var min Søster, saa kunde jeg trykke et Kys paa hendes Læber. Den Tid kan vel ogsaa komme at jeg kan have den Fornøielse at see Eder, men i Aar bliver der ikke noget af, men saa til næste Aar eller ogsaa engang naar jeg vel, kan slippe fra dette Slaveri. Jeg synes, at enten Søster Lovisa eller Emilia havde inviteret sig herover i Sommer; gjør nu Alvor af Reisen, jeg tænker nok, at De vil more Dem. Jeg har allerede tænkt paa de mange Spadsere-toure, som vi skal gjøre; vel har jeg ikke Penge til nogle videre Forlystelser, dog skal vi nok alligevel more os, idetmindste ved saa ofte som mueligt, at være i hinandens Nærhed. - Hvorledes gaaer det til i Assens; Alt er ved det Gamle. Hvorledes staaer Faders Korn, tegner det sig til en god Høst; i Haven staaer vel som sædvanlig alting godt. Efter den yndige Have længes jeg ogsaa meget; De veed [ikke] hvad det er, at undvære den [herlige] Fornøielse, som man [kan have] af den. [De sidste 5-6 Linier, som ogsaa omhandler Haven, er iturevne].

[S e i e r]

Wilhelm tilføjer med Blyant:

"Da der ikke er nogen Plads til mig saa haaber jeg vel at De nøies for denne Gang med en kjærlig Hilsen fra Eders oprigtige Broder

Wilhelm."

Til

Landcadet N: S: Kühles ærede Sødskende
Assens.

I Malvina Blichers Poesibog.

Rosen nys udsprungen i dens Pragt,
Er De lig i Yndighedens Magt,
Rosens Skiønhed snart, ak! svinder.
Deres Aand gid Seier vinder,
Gid den stundom Vennen minder,
Og De Lykken til Dem binder,

helliget af Deres oprigtige

Seier Kühle

Kjøbenhavn, den 15. Juli 1835.

o

Malvina Blicher (f.1818) var Steen Steensen
Blichers kæreste Datter. Hendes Poesibog bevares
i Herning Musæum.

Glückstadt, d. 20de Octobr. 1843.

Elskede Forældre!

Tirsdag Aften, som jeg sidder og blader i Dannevirke, falder mine Øine paa Anmeldelser, og der staaer da blandt de Døde: Jfr. Sophie Kühle, Assens; skjøndt Navnet er rigtigt, opstaaer dog en græsselig Angst, at dette Dødsfald nær maa berøre mig, og ak! Det maatte være saa. I Dag bringer Wilhelms Brev mig Visheden derom; skrækkelig er Uvisheden, dog Visheden om, at en kjær, en os alle kjær Søster ikke er meer, bringer vist ingen Lindring. Ja elskede Fader, elskede Moder og Sødskende haardt er det for stedse at blive skildt fra en Datter, en Søster, vi Alle havde saa inderlig kjær. Skjæbnen har truffet os haardt, vi have mistet vor lille kjære Sophie! skildt ere vi fra hende paa denne Jord, dog vor store Trøst ikke for evig; vi ville Alle see hende igjen, vi ville Alle mødes med hinanden, og da vil Glæden være stor, uendelig stor og bestandig. Kjære Forældre lader os derfor ikke forsage; fordi den lille Kjære er gaaet forud; fordi hun er gaaet bort fra os førend vi ville det; fordi hun er gaaet bort fra Livet førend hun har nydt dets Glæder; men for hvilket er hun derved blevet forskaanet? for bittre Sorger, for Kummer og Elendighed, som Skjæbnens haarde Haand sjældent lader glide os uberørt forbi; hun er ikke blevet udsat for Livets mange og stærke Fristelser; men med et reent og uskyldigt Hjerte er hun gaaet ind i Evigheden. ...

[Slutningen af Brevet er ødelagt]

[S e i e r]

Aalborg d. 26de Februar 1848.

Min kjære lille Anthoinette!

Det er nu saa længe siden, vi have hørt fra hinanden, at det sagtens er paa Tide at bryde Tausheden, og skeer det tillige nu for at jeg kan have den Glæde at lykønske Dig til Din Fødselsdag. Min lille Ane, Din Mand siger Du er en lille sød Kone, og det er bestemt ogsaa ligesaa vist, som Du er min egen kjære og gode Søster, som jeg alletider har og bestandigen vil holde meget af, for Dit Vel sender jeg Dig de bedste Ønsker fra mit Hjertes Inderste; Gid Du og Din eiegode Mand maa leve længe sammen til gjensidig Glæde og Lykke, og at Din smukke raske Anthon maa voxe op, og som Dreng være Dig til Glæde og som Mand tillige være Din Stolthed. -

Din Berthelsen takker jeg meget for hans sidste venlige Brev, dog maa jeg bemærke, at det er saare sjælden at jeg seer Noget fra ham; fra Dig min gode Anthoinette, ja det er en Raritet! imidlertid er jeg ganske overtydet om, at det ikke vil være længe førend Du lader høre fra Dig. At Berthelsen sidste Aar har haft en god Høst glæder mig meget, dog glæder det mig dobbelt at I føre et saa inderligt og kjærligt Liv. Tak for Invitationen for min Grethe og mig til at besøge Eder; iaar ville vi sagtens ikke kunne faae den Fornøielse, da vi ikke have isinde endnu at gifte os; der har været tale om det skulde skee til Efteraaret, Koefoeds vil det gjerne, og vi naturligviis ogsaa, dog der ere saa mange Omstændigheder at betænke, og Tiderne saa dyre, at det sikkert er det Fornuftigste at opsætte det; desuden staaer Bataillonens stærk i Fare for at blive forlagt til Kjøbenhavn eller maaskee til Slesvig, og saa kan det ikke lade sig gjøre. Min lille Grethe gruer stærkt for de Forandringer som dette Aar vil føre med sig; alle Auspicier til en Krig er forhaanden, og det lille søde Væsen hænger saa fast ved mig, at hun ikke kan afsee mig, om det og kun skulde være for nogen Tid. Grethe taler meget om Eder Alle, hun længes saa inderligt efter at gjøre Eders Bekjendtskab, og overbeviist er jeg om, at I Alle ville glæde Eder meget ved at gjøre hendes Bekjendtskab, hun er sød og

god og aldeles fordringsfrie, ligesom hun er saa føielig og eftergiven, at det var en Umuelighed for mig blot at faae et lille Skjænderie med hende. Et bedre Valg havde jeg aldrig kunde gjort, og mere lykkelig kunde jeg ikke være end jeg er. Min Grethe er nu igjen rask, og haaber jeg ogsaa at det vil vedblive; ogsaa jeg er rask og feiler aldrig noget. - Som Du vel kan tænke Dig opholder jeg mig hos Grethe, naar min Tid tillader det, ogsaa spiser jeg der til Middag; jeg boer iøvrigt godt, har i Forening med Major v. Federspiel leiet en god Leilighed til 200 Rd. Apropos Federspiel erindrer at have seet en ung smuk Kone i Slesvig, der var fra Fyen, og gift med Ravens, hils hende, hvorledes har hun det, og hvorledes gaaer det i Hjemmet, fortæl om Moder, hvorledes hun har det og kan komme ud af det, ligeledes Søskende etc. Tanterne vare saa artige at skrive mig til, men jeg har ikke været saa høflig at svare dem, bring min Hilsen og Undskyldning, jeg vilde tidligere have sendt dem nogle Kartoffler, som de klagede over der var Mangel paa i Fyen, men for at finde nogle rigtig gode, blev det for sildig med Skipperen. Kartoffler er der nok af her, nu koste de 7 Rbd. Td. Hils nu Alle kjære Ane, Din Mand og min Ven, kjære Lovise, hvorledes har hun det, Sophie R. og Hr. R, Plesners etc. skriv mig til om Familien og om Carls Forhaabninger. Lev vel vær hilset af den Dig hengivne

S e i e r .

S . T .

Madamme A: S: Bertelsen

Hellerup

pr Odense.

o

Slesvig d. 21de Apr. 1848

Kjære Carl!

Knap Tid, derfor blot et Par Ord. Hele Bataillon er paa Forpost og spredte omkring i Egnen; i dette Øieblik kom der Ordre, at saasnart den kom tilbage, skulde den strax igjen være marschfærdig, hvor Touren gaaer hen veed jeg ikke. Dog antager jeg fremad. En Cavalleripatrouille maatte i Husum hugge sig gennem bevæbnede Borgere og Bønder, 10de Bataillon sendtes strax derhen og er igjen pr Vogn vendte tilbage med 400 Geværer; venstre Flanquecorps er mod Eckernförde for paa dette Strøg at opsamle alle Vaaben. Desværre er 11 Dragoner af 5 Rgt, angivne og vildledte af Bønder, tagne til Fange og bragte under Jubel til Rendsborg, de vare reden fast i en Mose, og var det følgerigen en let Sag at tage Dem. Vi have det her i Slesvig meget godt, af Honnoratiores see vi ikke mange, og det af en god Grund thi de er flygtede - Oberstlieutenanten, Auditeuren, 1 Lieutnant af 9 Bat og jeg have indquarteret os hos en Overretsadvocat Kamphöver, der ogsaa er flygtet, det gjør imidlertid ikke noget; thi Huusholdersken er bleven tilbage, og hun laver en meget god Mad. Da vi rykkede ind i Flensborg maatte jeg gallopere gennem Gaderne for at see om der endnu ikke skulde være Fjendtlige opstillede, og hvem træffer jeg paa - Dodt fra Assens, jeg fik ikke talt videre med ham, da jeg ingen Tid havde dertil. Fra min Grethe har jeg ofte Brev, hun længes meget efter at jeg skal komme tilbage. hvilket vel ikke skeer saa snart, da vi vist nok (have) en god Dyst at bestaae inden den Tid kommer. Imidlertid mener hun, at da 11 Bat har været i Spidsen hele Tiden, var det kun billigt at den nu blev bag efter. - Igaar Etmd hørtes der stærk Kannonade ad Kiel til, men hvad det havde at betyde vides ikke, maaskee det var Flanquecorpset, som havde en lille Affaire. - Ved gamle Dannevirke havde vi i Tirsdags en Opstilling, der læs-

nedes kun nogle Kanonskud paa en fjendtlig Patrouille
og 1 arm Synder maatte bide i Græsset.

Hvorledes har kjære Moder og Sødskende det;
disse Dage bringe os sørgelige Erindringer ihu. - Hils
Alle paa det Kjærligste. -- At jeg ikke skriver udfør-
ligt undskylder Du, Tiden tillader det ikke.

Din hengivne Broder

S e i e r .

o

Assens den 25de April /1848/

Kjære Tante. Efterat vi i Dag havde tilbragt Tiden i Uro og Ængstelse bleve vi i Aften overraskede ved et Brev fra vor kjære Seier, der saameget mere beroligede os, som det heed, at ikkun 4 Office-rer af hans Bataillon vare reddede.

Brevet lyder omtrent saaledes:

Paaske Morgen, da vi Alle ville gaae i Kirke bleve vi pludseligen angrebne af Preusserne, Hannoveranerne, Mecklenborgerne etc, der leveredes en Fægtning, der endnu ikke var endt da Mørket faldt paa, vi bivouakerede i Stilling $\frac{1}{2}$ Mil fra Slesvig, hvilket viser at vi have holdt os til det Yderste og skjøndt retirerende dog ikke ere gaaede tilbage af Frygt, men kun er vigende for Overmagten, idet vi vare 1 mod 3 og i en langt ugunstigere Stilling end de Angribende. Kl 3 rykkede vi op mod Flensborg og idag Mandag Kl 2 Eftmd. ere vi paa Grund af særdeles Opmærksomhed mod vor Bataillon blevne indquarterede i Flensborg hvorimod Størstedelen af de øvrige Tropper ere paa Forpost eller bivouakerer.

Formodentlig ville vi retirere deels mod Jylland og deels mod Sønderborg, hvor vi forblive indtil der støder Forstærkning til, thi at offere meer end nødvendigt vil vist Ingen kunne ansee for rigtigt. Desværre har vor Bataillon, der bestandigen var i Ilden og paa de farligste Steder lidt betydeligt Tab og have vi - ll Bataillon - med Smerte at nævne Lieut. Römeling og Høyer som tabte. Capt. Kurtzhals, Lieut. Hansen, Stricker og Doctor Lund, som farligt saarede.

Oberstl. Staggemeier har ogsaa faaet en Blessure i Benet og er taget til Aalborg. Bataillonens Officeercorps som er samlet her bestaaer nu i 2 Capt. Schindel og Lorenzen og 4 Lieutenanter. De andre Batailloner have ogsaa lidt betydeligt som Major Holm, Røder, Oberstl. Krabbe, Major Schepelern etc etc. Lev vel. Hils Alle kjærligst, jeg er saa umaadelig søvnlig, saa jeg kan neppe holde Øinene aabne.

Da jeg ogsaa skriver til Kjøbenhavn iaften faaer jeg ikke Tid til flere Breve og beder jeg Dir

derfor kjære Tante at lade dette circulere til Oncel Ludvigs, vore Hellerupper samt til Ensomhed. Marie Tydsker forlod os men ikke i den bedste Stemning. Forøvrigt have vi ikke senere hørt fra dem. Emilie og Ottilie ere paa Fønsskov. Jeg har faaet Constitution som Postmester her indtil videre. Alt hos os staaer vel og hilse vi Eder Alle paa det kjerligste.

Eders C a r l .

[Brevet er sendt til Frøken Emma Kühle i Odense, og idet hun har videresendt det til Frøken Louise Kühle paa Hellerup, har hun tilføjet:]

Gud være evig lovet som har bevaret vor kjeke Seier, som har bevaret ham til endnu engang at hjælpe til at tugte den skjendige, næderdrægtige, og over al Beskrivelse lumpne Preuser Konge, det er jo egentlig ham der gjør vort Tab saa frygtelig, Død og Fordærvelse over ham !!! -----

Kjerlig Hilsen til Eder Alle!

Din hengivne E m m a .

o

(Uden Dato eller Afsenderadresse).

Kjære Carl! Jeg sidder her paa Generalens Bureau for at afvente Ordre og har 1 Minut Tid; derfor et Par Ord. Vi ligge her og vide hverken ud eller ind, man fortæller om Parlamentairer, der bestandigen indtræffe, men vi see ingen af dem og høre heller ikke hvad de medbringe; thi Taushed er der i en stor Grad, og det sætter os just ikke i det bedste Humeur, skjøndt vi ere beredte at tage mod Preusserne om de endogsaa ere os overlegne i Antal; i Mod skulde de ikke være det, og blive vi anførte godt, saa ville de og faa en haard Nød at knække.

Hils Alle

Din Ven

S e i e r .

Ordre skal dicteres,

Jeg er særdeles rask.

S . T .

Hr H C Kühle

Assens.

o

Garding 15 Septbr 1850.

Kjære Broder Carl!

Længe er det nu siden, Du har hørt fra mig. Fægtninger forefalde nu ret jævnlig; i Torsdags forsøgte Willisen at tage Stillingen ved Midsunde, der forsvaredes af Oberst Krabbes Brigade. Skjønndt den fjendtlige Styrke, saavel Infanterie som Artillerie, nemlig 2 Brigader og 24 Kanoner, var dobbelt vor, blev den dog efter en lang og haardnakket Kamp kastet tilbage med betydeligt Tab af Døde og Saarede, og 140 Sch. Holst bleve tagen til Fange. Naturligviis have vi ogsaa mistet endeel, desværre maa det jo immer være saa, og en lille Trøst er det kun, at vort Tab har været betydeligt mindre end de Fjendtliges. Ogsaa vi skulle berøres meget smerteligt, R y g t e t siger, at Broder Wilhelm er saaret, snart vil det ogsaa naae til Assens, det er derfor, at jeg, endogsaa førend jeg har Vished, underretter Dig, for at Du kan forberede vor kjære stakkels Moder, dog vær endelig forsigtig, og erindrer vel, selv om der skulde komme Efterretning af endnu værre Natur, at Rygterne ikke stedse ere sande, og at man ofte seer Redning der, hvor endogsaa al Haab var opgiven. Jeg selv lever i stor Uvished og vil der sikkert hengaae flere Dage inden jeg hører fra Oberstlieutenant Lorentzen, som jeg ogsaa i den Anledning tilskriver; meget undrer det mig, især efter det Forhold jeg tidligere har staaet til ham, at jeg aldeles ikke har modtaget nogen Meddelelse fra ham, det er ogsaa det der giver mig Haab. - Ja Gud give at der maa være Haab, og at Saaret ikke er af nogen farlig Beskaffenhed. Vi som Mænd kunne finde os i alle Skjæbnens Tilskikkelser, dog hvad der ligger mig meest paa Hjertet er stakkels Marie, og vor kjære gode af Skjæbnen allerede saa haardt prøvede Moder -

Gud sende dem Trøst og Haab selv under den haardeste Tilskikkelse, ogsaa vi og de kjære Sødskende ville støtte os til Haabet. De kjærligste Hilsner til alle vore Kjære.

Din inderlig heng Ven og Broder

S. Kühle

Oncle Christian har jeg ligeledes tilskreven.

S . T . Hrr H. C Kühle   Assens.

Afsendt af Capit S Kühle af 7de Bat.

Winnert d. 10de October 1850.

Min kjære, gode Carl!

Gjerne vilde jeg give Dig en lille Beskrivelse af de seneste Dages Hændelser, dog hvor skal jeg begynde? - Altsaa Søndagen d. 29. begyndte Tydskerne Frederikstads Bombardement, og gjorde tillige Landgang ved Tonningen, fordrev dens Besætning, som senere stødte til mig og hvormed jeg mod Forventning naaede i god Behold til Husum, hvorfra jeg om Natten marscherede med mine 2de Compagnier henad Frederikstad, om Morgenen igjen til Tonningen derfra til Garding og Katingsiel, min gamle Station, og endelig næste Morgen Tirsdag til Frederikstad, paa denne lange og besværlige Vandring hvor jeg ofte blev forfulgt af Fjenden var Lieutenant Wedell desværre ikke i Stand til at sætte sig i Forbindelse med mig, der stationerede i Katingsiel, og han der var i Garding, og blev saaledes med hele Besætningen tagen tilfange. Jeg beklager meget at have mistet ham, da han var en flink og rask Officer; Uheldet hidrører alene fra de i Marsken værende uheldige Terrainforhold; istedetfor at forcere Veien kom han ind paa Markerne hvor han i nogen Tid holdt Fægtningen, de brede og dybe Grøvter stoppede ham imidlertid paa Retraiten, og blev han saaledes aldeles afskjaaret og tagen midt i de brede Vandgrøfter, hvor han tilsidst forsvarede sig. Ved Ankomsten til Frederikstad gik det lystig til. Byen stod i Flamme, Granatstumper og gloende Kugler regnede ned over den. Næste Morgen havde jeg Vagt ved Treenen, der hvor alle Kugler og Granater der varerettede mod Skandserne og ikke vare forblevne der, concentrerede sig. Jeg holdt imidlertid Ørene stive og havde den Lykke i denne Granat og Kugleregner ikke at faae en Mand saaret. Torsdag gik paa samme Maade. I Byen brændte det lystigt. Fredagen var den værste Dag, jeg havde da min Post i Kalkværket og Mølleskandsen ved Eideren. Det store fjendtlige Batterie monteret med 84 Pundige vare kun 6 à 800 Alen fjernede, et frygteligt Lufttryk hver Gang et Skud gik af, som ogsaa især var rettet mod den Jordvold bag hvilken vi vare. Kalkovnen forsvandt i et Øieblik, Værkerne led betydeligt, Branden tiltog i Byen; dog intet var det Foregaaende mod den

Skydning der fra Middag til Aften fandt Sted: idetmindste 1000 Projectiler bleve i Timen kastede mod os, fra det store Batterie paa holstensk Grund ved Færgehuset, paa Eiderdiget, paa Chauseen et derimellem, et ved Treenen, de fire Kanonbaade og et Dampskib, en lystig Musik, imidlertid saa stærk at vi vare nærved at tabe Hørelsen, og bleve vi ogsaa ganske fortunlede. Foruden en frygtelig Regn af Kugler, Granater og Bomber blev Byen og hilset paa det kraftigste af forskjellige Brandsatser, som Brandbomber, Brandgranater, Brandraquetter, gloende Kugler etc. Byen og Gaardene hvor vi havde Skandser brændte frygtelig, og befandt vi os saaledes i et fuldkommen Ildhav. Omtrent Kl: 6 Efmdg opdagedes Tydskerne i Nærheden af Mølleskandsen, de havde lusket sig frem uden at blive bemærket, da Luften var ganske tyk af Røg. Næppe 5 Minutter efter plantede de deres blodrøde Fahne paa Mølleskandsens yderste Brystværn, dog mit brave Compagnie stod skjøndt Granatstumper og Kardætskerne regnede ned over dem, enhver især parat til at modtage Stormen. Overrumplingen mislykkedes aldeles; tværtimod de bleve modtagne af den deiligste Ild, og skjøndt det ikke var saa vanskeligt at komme ind i Skandsen, da hele Palisaderingen, og et stort Stykke af Volden var nedskudt, saa de blot havde et Skridt at gjøre for at komme ind, vel sandt, de maatte først bygge sig en Bro over vore Bajonetter, som vare førte af Mænd der med en beundringsværdig Rolighed og Fasthed forsvarede deres Post. Mange kritiske Øieblikke, dog i høieste Grad interessant; heelt lystelig gik det til, under Afsyngningen af den tappre Landsoldat blev mangan Tydsker prikket ned, dog ogsaa mangan af mine brave Soldater fandt sin Heltedød ved at bestige Brystværnet for at nedstøde den alt for nærgaaende Fjende. En herlig Fægtning en af de smukkeste som Infanteriet endnu har havt. Kl 11 $\frac{1}{2}$ trak Fjenden sig igjen hurtigt tilbage, formodentlig har Velkomsten været altfor artig og kraftig til at han videre turde regne paa noget Held af sit Foretagende. Mit Tab var ikke ubetydeligt, 52 Mand Døde og Saarede, Halvdelen af den Dags Tab. Hovedangrebet skeete jo rigtignok ogsaa mod min Skandse. Fjendens Tab kan ikke være ubetydeligt, det anslaaes til 800 å 1000; alene uden for min Skandse fandtes omtrent 50 fjendtlige Liig hvoriblandt 2 Off. næsten Alle med Bajonettik i Hovedet. Tydsken har ganske, saavidt man kan

dømme opgivet dette Foretagende, sikkert faaer han heller ikke det Mandskab, som har været mod Frederikstad oftere mod Skandsen, der vare Mandskaber af 10 forskjellige Batailloner. Alt hans Artillerie er borte, og hvad han nu vil begynde er ikke godt at vide. - For Øieblikket ligger jeg med mit Compagnie i Winnert, formodentlig skulle vi snart igjen tilbage til Frederikstad, da Oberstl Helgesen ønsker os tilbage -

Dit kjære Brev modtog jeg i dette Øieblik, tak derfor. Det glæder mig at Marie, den Gamle og Moder nu begynde at fatte sig, og med Taalmodighed bærer Skjæbnens tunge Tilskikkelser. - Tak for Besøget, som Du tiltænkte mig, Tiden er jo ikke saa ganske beleiligt. Det forekommer mig dog kjære Carl at Du skulde tage mod Tillisch Tilbud, og stille Dig til Disposition, det vil sige, saafremt Du kan opnaae en Ansættelse i det nordlige Slesvig, i det sydlige bør Du ikke tage imod noget, hvor det saa end er, thi her er for en Dansk ubehageligt at være. -

Hils nu venligst vor kjære Moder, de kjære Sødskende, Grandmama og øvrige Familie og gode Venner. Tag til Takke med det Hastværk - Lev vel min gode Carl vær hilset og skriv snart til Din Ven

Seier Kühle

Sang til

Captain N. S. von Kühle, R. af D. og Dbgsmd, ved hans
Nærværelse i Aalborg efter Krigen d. 10de Marts 1851.

—

Hvo har set den sejerrige Krieger
Kommen hjem fra blodig Vaabendands,
Ham hvis Ros er hævet over Smiger
Landsoldaten, der gav Danmark Glands?
Hvo har set ham og har ei beundret
Hans beskedne milde Sejerfærd,
Hvor han over Brødres Tak sig undrød
Som om hans Bedrift var den ej værd.

Saadan elske vi den danske Krieger
Ham, vor Stolthed, ham, vor bedste Lyst.
Ham, der ej for Fjendeskarer viger,
Hellere for Folkets Jubelrøst.
Kun for Retfærds Sag han Kampen lider,
Blodig ej men fredsæl er hans Hu;
Men naar Æren byder, kjækt han strider.
Saadan Krieger saadan Dansk er Du.

Du som blev til Kampens vilde Torden
Reven bort fra Dine Venners Bryst
Viste Dig som ægte Søn af Norden,
Og vort Øje fulgte Dig med Lyst.
Aldrig svigtede Du hvor Kampen lued,
Altid var Du med, hvor Æren bød,
Aldrig Du forsagt mod Faren skued,
Vilde altid Seier eller Død.

O! hvor jubled vi dengang Du fletted
I Din Hæderskrands det sidste Blad,
Hist hvor Dansken Undere udretted
Med sit Heltemod, ved Frederikstad.
Værn og Vold man kunde sønderbryde,
Slynge Brande ind med rædsom Lyst;
Danmarks Kraft man kunde dog ej bryde
Det stod fast bag sine Sønners Bryst.

Du har set de Danskes Kinder gløde,
Du har set det milde glade Blik,
Da de tapre Skarer man imøde
Med taknemmelig Beundring gik.
Men ej blot som Kriger vi Dig kjender;
Manges Venskab vandt Du her engang;
Skulde da ej vi som gamle Venner
Hilse Dig med Tak og Jubelsang!

o

Kiøbenhavn d 28. Februar 1852.

Min kjære Antoinette!

Modtag i Anledning af Din Fødselsdag mine bedste Ønsker for alt Godt, Sundhed, og hvad man ellers kan ønske en kjær Søster. Vi har idag celebreret Festen ved Chocolate; Grethe og jeg udtalte det Ønske at kunde aflægge Dig et lille Besøg jeg har jo saa ofte haft Prøve paa hvor behageligt og vel man føler sig hos de Kjære paa Hellerup. --- Jeg takker Louise meget for den smukke Beskrivelse hun gav mig om Dine kjære Børn, hun kan ei skrive for meget om dem, det hører jo nætop til en af mine Glæder, til Onkel og Tante omtaler jeg dem ofte, og fremstiller dem stedse som et Mønster for alle Børn. Lille Anton her er og et meget vakkert lille Barn. I Nat var jeg hans Beskytter, hans Vugge og min Seng blev flyttet ind i Dagligstuen, jeg var ængstelig for udfaldet, men til Lykke fandt han sig meget vel, og vognede godt i Morges. Der maae jo gjøres en Forandring da han generer Grethe for meget. Naar jeg er ene med ham ere vi de bedste Venner. ----

Hos Bartholdys var Seier og Grethe i Tirsdags i Selskab; Anton og jeg var hos Onkels, ogsaa de er en vakker Familie. Marie har vi ikke seet i lang Tid, hun gjør sig Umage for at udruge Noget hvorved hun kan være den Fornærmede, uagtet der ikke er lagt hende et Halmstraae ivejen. Seier har hun angreben og imod Grethe været meget uartig, og Gud ved at Ingen har mindre fortjent det end nætop dem der bestandig har vist hende Opmærksomhed og Overbærenhed. ----- Grethes Fader har været her, en overordentlig vakker Mand, det var en Fornøjelse at see, hvor megen Velvillie han viste Seier, jo rigtig nok ei meer end han fortjæner. Vi kjænder ham som Broder og hvad maae han da ei være som en lykkelig Mand og Fader. Lille Anton var han lykkelig ved, og glæder sig til Sommeren, da Grethe har bestemt at tage til Aalborg. Om Seier bliver her i Byen har man endnu ingen Vished

for, skal han imidlertid afsted, vil Leiligheden staae som den er, og kunde da Forpagter Bertelsen med Familie tage den i Beslag, om de havde Lyst at gjæste Hovedstaden. ----- Farvel kjære Antoinette, vær meget hilset af Din hengivne

Søster Emilie

o

W i l h e l m S a v d a k v. d. A a K ü h l e

var født den 20de April 1820 i Assens, hvor hans Fader, Capitain Søren Anton v.d. Aa Kühle, der tidligere havde tjent i fyenske Infanteri-Regiments 3die (Landeværns-) Bataillon, dengang var Postmester; Moderen hed Wilhelmine Sophie, f. Schmidt. Sønnen nærede fra lille af et brændende Ønske om at blive Soldat, og en skjøn Dag henvendte han sig uden sine Forældres Vidende til Prinds Christian, dengang Gouverneur over Fyen, med Anmodning om at blive "hans kongelige Højheds Cadet." Prindsen syntes godt om Drengen, og da denne atter nogle Aar senere tiltrak sig hans Opmærksomhed ved en Gymnastikpræsentation, lovede han ham, at bekoste hans Ophold paa Landcadetacademiet. 1ste Maj 1835 blev Wilhelm Kühle saa Cadet og forlod 3 Aar senere Academiet som Secondlieutenant med Anciennetet fra 1ste Jan. 1838. Han ansattes ved Dronningens Livregiment i Glückstadt, kom senere til 2det jydske Infanteri-Regiment i Kjøbenhavn og ved Omorganisationen 1842 til 14de Linie-Bataillon i Rendsborg. Den 11te October 1845 blev han Premierlieutenant ved samme Bataillon og stod der endnu ved Oprørets Udbrud. Da han for at komme bort havde maattet udstede Revers om ikke at kjæmpe mod Oprørerne, blev han i 1848 først stillet til Raadighed for Generalmajor Moltke ved Forsøget paa at organisere en Folkevæbning i Jylland og kom senere til Tjeneste ved Kjøbenhavns Exercerskole; efterat den første Vaabenhvile havde løst ham fra hans Ord, blev han ansat ved 2den Forstærknings-Bataillon. 1849 udmærkede han sig fortrinligt i Træfningen ved Ullerup den 6te April; noget senere fik han imidlertid Commandoen over Bataillonens 4de Compagni og deltog den 6te Juli med dettes Hovedstyrke i den Landgangs demonstration, som Capitain Krenchels Flotille under Slaget ved Fredericia foretog ved Kolding Fjord. I October Maaned s.A. blev Kühle ansat som Compagnichef ved 3die Reserve-Bataillon og udnævntes den 4de Marts 1850 til Capitain. Den 25de Juli 1850 hørte hans Compagni til den Del af Bataillon, der var efterladt i Flensborg, og han kom saaledes heller ikke til at deltage i Slaget ved Isted, hvad han senere

beklagede med Taarer i Øjnene. Nogle Dage derefter blev Bataillonen atter samlet i Stillingen ved Mysunde. Da denne den 12te September blev angrebet, besatte Kühle i Henhold til den givne Disposition Retranchementerne paa Stillingens højre Fløj, og, medens han her for at opmuntre Mandskabet gik frem og tilbage uden Dækning, blev han ramt i Brystet af en Granatstump, der hurtigt gjorde Ende paa hans Liv. Hans Lig blev ført til Assens, hvor det under stor Højtidelighed blev stedet til Hvile, baa- ret til Graven af den Afdødes Barndomsvenner. Hans Undergivne, der næsten tilbade ham, have senere rejst et Mindesmærke paa Graven.

Kühle var en sjældent elskværdig Personlighed og en meget dygtig Officer; ikke den tætteste Kugleregner for- maaede at forstyrre hans Ro og Koldblodighed i Kampen. Den 29. Marts 1847 havde han ægtet Marie Clara Wilhelmi- ne Sostrate Krabbe, hvis Fader havde været Major i ol- denborgske Infanteri-Regiment, og hvis 2 Søstre havde væ- ret gifte med Generalmajor Olaf Rye; hun overlevede ham med to Døttre.

Generalstaben: Den dansk-tydske Krig 1848-50, III Del, II Afsn., 3. Afdl., S.1580.

Til Kühles Kompagni hørte en lille Hornblæser
C a r l P e t e r s e n . Han meldte sig i 1848, kun
14 Aar gammel, i Sølvgadens Kaserne og blev antaget.
For ham blev Kühle som en Fader, og det var ham en Sorg,
at han mistede ham. Herom beretter "Nationaltidende"
18. August 1915:

Kaptajnen gik langs Skyttekæden ved Mysunde d. 12.
September 1850 og gav sine Ordre, og den lille Hornblæ-
ser var stadig ved hans Side. Men da Kaptajnen gennem
sin Kikkert saa, at Fjenden nærmede sig, sagde han: "Læg
dig ned i Skyttegraven, min Dreng", og derefter tilføjede
han "I Dag bliver det en varm Dag, lille Carl!" I det
samme blev Kaptajnen ramt i Hovedet, styrtede død om ved
Siden af Hornblæseren, der brast i Graad og længe var
ganske utrøstelig. Han elskede sin Kaptajn, og endnu
som gammel rejste han hvert femte Aar fra København til
Assens for at pynte Kaptajnens Grav.

Om Begravelsen meddeles 22. September 1850 i Vestfyenske Avis:

Det meget talrige Følge af alle Stænder samlede sig ved Kirken, i hvis Vaabenhus den Afdøde var hensat, og da Toget derpaa i Procession og med Dannebrog i Spidsen satte sig i Bevægelse gennem de med Dannebrog og Blomster smykkede Gader, sluttede en Skare af omtrent 30 sørgeklædte unge Piger sig til Toget og fulgte foran Kisten, der, paa begge Sider omgivet af Militære, blev baaren af endel unge Mænd fra Byen, til Graven. Her holdt Catechet Schou en smuk og hjertelig Tale, og skildrede med Varme og Følelse hvad Fædrelandet og Familien havde mistet i den Afdøde, der var trofast og kjæk i Striden, venlig mod Undergivne, kjærlig og øm mod Familie og Venner. Medens de unge Piger derpaa nedlagde deres Blomsterkrandse ved Graven sluttede Højtideligheden ved Affyringen af 12 Kanonskud.

- Det mærkelige Navn Savdak er dannet af Forbogstaverne i Faderens Navn.

Dateringen af det første Brev er urigtig. Det er skrevet i 1847, ikke i 1846.

Ogsaa den nævnte Vielsesdato maa være forkert. Tilladelsen til Ægteskabet er dateret 2. December 1845.

De nævnte to Døtre var W i l h e l m i n e (1847-76), der fik Uddannelse ved Musikonservatoriet, og S o p h i e (1850-52).

o

Rendsborg; d. 17de Jan. 1846.

Dyrebare Forældre!

Eders første Barnebarn er født! thi min elskede Marie er forløst for en smuk lille Pige, og, Gud være lovet, en Barselkones farefuldste Tid er lykkeligen overstanden; Fødselen fandt nemlig Sted den 4de om Eftermiddagen Kl 3 efter 15 Timers Lidelser. -"Det er bestemt Skam af Wilhelm, ei strax at have underret os herom," vil vist Moder sige; dog, kjære Forældre, antager ei denne Udsættelse for Forsømmelse; tvertimod, den er skeet med Overlæg, da jeg, stedse i Frygt for, at det skulde kunne tage en slig ulyksalig Vending som med begge de ældre Søstre, ei hidtil har haft Mod til at overlade mig til Glæden, hvorfor jeg ei heller har kunnet meddele Eder denne. For første Gang var Marie igaar lidt oppe, og da jeg nu først har hende saa vidt, saa ville de tabte Kræfter med Guds Hjælp vel snart igjen indfinde sig. Jordemoderens Efterladenhed og indtrufne sjeldne Tilfælde have og bidraget sit til at holde os i en ængstelig Spending. Med Deningen gik det i de første Dage ei saa ret, hvorfor den Gamle lamenterede forførdeligt, da hun meente, at Barnet vilde forsulte; men nu patter den Lille sig med Velbehag mæt. Svigermoder er lyksalig over den lille Skabning; hun har usurperet sig Ret til at vadske Enden paa den, give den Kinderpulver, og naar den har Kneb, at synge den i Søvn; hvilke Glæder, kjære Forældre! ved saadant et lille elsket Væsen. Tiden er iøvrigt forløben meget hurtigt, især for mig, thi der har været meget at gjøre, idet jeg alene har passet Marie op, kogt for hende samt vor Middagsmad; dog maa jeg tilføie, at jeg har afgjort alt i Stuen i vor herlige Kakkellovn. En Pige have vi jo rigtigtnok, dog, hun er for uvidende og efterladende til at kunne benyttes til stort andet end til at spise og bære Snavset væk. Vor Hensigt var, at tage en Opvarningskone i de første 14 Dage og at lade Middagsmaden hente; dog da den Kone, Marie ønskede, ei var at faae, og vi ingen ubekjendt Person vilde have, forandredes vor Beslutning og dermed have vi og været tilfredse. Ved at efterlæse Søster Milles sidste Brev, seer jeg, at med hver Postdag ventes Efterretning fra os, derefter have I jo maattet vente længe,

dog skrev jeg, at det godt kunde være til hen i Maaned-
den før det rigtige Øiebliks Komme, dertil har jeg alt
for flere Dage siden haft et Brev begyndt, der dog blev
lagt tilside, da et indtruffet Tilfælde ængstede mig
for meget til at jeg vilde sende det til Eder. Gud
give, kjære Forældre, at alle Efterretninger fra Fami-
lien maa være lige saa lykkelige. - Ei maa jeg forglem-
me, at takke den kjære Moder for de tilsendte Pølser,
der ret have bidraget til at stemme os glade i de een-
lige tilbragte Festaftener; de smagte os saa herligt,
at vi spenderede Viin dertil. Endnu Aftenen før Fød-
selen spiste min Marie sig en dygtig Portion, og hun
mener, at dette var Grunden, hvorfor den Lille kakkede
saa høit i de første Dage; et Par Pølser vente endnu
paa at Marie tør nyde dem. Hvorledes er da Julen til-
bragt i Hjemmet? har Du, kjære Fader været ret munter,
og den omhyggelige Moder glædet sig derved.

Svigermoder og min Marie hilse hjerteligst Eder
og den hele Familie. Lev vel, dyrebare Forældre! hils
alle de Kjære i Hjemmet og lad snart høre fra Eder.

Eders inderligt hengivne Søn

W i l h e l m .

København den 2 Januar 1849.

Kære Louise!

Jeg takker mange Gange for dit venlige Brev, og beder desuden den gode Antoinette modtage min Tak for alle de herlige Sager, hun sendte os til Festen. Vi har ladet det altsammen smage os overordentlig godt, og beklager at Wilhelm ikke kunde dele det med os; Moder delikaterede sig da ret, eftersom hun mærkede en stor Fordel ved Hjemmekogning; da Maden, vi lader hente, stadig bliver slettere; Wilhelmine har ogsaa faaet sin Del deraf. Hun har slemme Udslag i Ansigtet, dog haaber vi, at det kun hidrører fra Tænderne, da hun ellers er overordentlig munter og rask. - Vi lever iøvrigt kun halvt, da den altfor haarde Skæbne vilde, at Wilhelm ikke kunde blive i Ro hos os; vi har ikke haft andet end Kummer, siden vi kom til København, og ønskede derfor ofte at være bleven i Rendsborg, saa havde vi ikke kendt eller følt, hvad det vil sige at være adskilt. Man har heller ingen Grund til at være glad, da det sikkert bryder løs igen til Foraaret, og saa maa Gud vide, om man igen faar hinanden at se; det nye Aar ser jeg saa sort i Møde. - Fra begge mine Brødre havde vi Brev til Julen, de indholdt intet glædeligt; de var begge syge, den ældste ønskede at tage sin Afsked ved første Lejlighed.

- - -

Jeg skal i Dag hen til Onkels for at vise ham Brevet fra Wilhelm; der staar deri, at han besøger Tante Caroline, det vil vel interessere dig at høre; Tante skranter slemt i den sidste Tid, Juleaften var jeg sammen med hende hos Holsts. I Aftes kom Andomine med et stort Juletræ til Wilhelm. Paa Overmorgen er det Wilhelmines Fødselsdag, saa vilde Tante bære os med Besøg, kunde jeg forstaa af Andomine; ellers ser vi ikke meget til hinanden, da Moder ikke gerne ser, at jeg uinviteret gaar ud, og Tante siger det samme; hun gaar heller ikke ud uden at være indbudt. Ane Winning var nylig hos os; de havde det godt. Bartoldys og Holsts ogsaa; for hvem interesserer du dig ellers kære Louise?

Jeg ved det ikke. Nu beder jeg dig hilse Bertelsen og Antonette paa det hjærteligste; jeg haaber, at de smaa er i Bedring. Hils Plesners, naar du taler med dem. Vær ogsaa du hilset paa det hjærteligste af din bedrøvede Svigerinde

Marie Kühle.

Tænk paa, kjære Louise, at Marie ei ynder at andre læse hendes Breve; Du kan jo ogsaa nok komme tilrette med det Tydske. I mit nu havende Kvarteer har jeg først spist de Tvebakker, Du gav mig med, men de havde i den korte Tid forandret Smag. Da Du har paalagt mig at afdampe Strømperne, svier jeg det ene Par op efter det andet. Foræder mig for at blive feed i de lækreste Retter, og vil Du vel derfor naar vi gjensees, knapt kunne gjenkjende mig. Skjæget voxer ned over Brystet og afgiver en viid Tumleplads for vilde Dyr, som mueligen i Krigen skulde blive forjagede fra gamle Egne; Endnu har det Gud være lovet kun været besøgt af Muus, der naar jeg sover, ville bygge Rede deri.

Lev vel

Din Broder

W i l h e l m .

o

Store Darum pr Ribe; d 6te Februar 1849.

Min kjære Carl.

Efterladenhed i Brevskriften hører nu engang med til Feilerne, der ere mig indgroede og derfor meget svær at overvinde, hvorfor jeg haaber at finde Tilgivelse for Din og den gode Moders Domstol over min lange Passivitet. Dit Brev fra Midten af Decbr modtog jeg først, efterat det, rimeligviis paa Kolding Posthuus, havde henligget godt 2 Uger. I Midten af Januar forlod jeg den Rantzauske Familie, efterat have tilbragt 6, efter Omstændighederne særdeles behagelige Uger i dens Midte, og indkvarteredes 2 Mile S.V. for Kolding i Nagbøll hos Pastor Schmidt, hvor jeg ligeledes var saa heldig at finde en venlig og ugeneert Omgang; dog herfra maatte jeg alt efter 2 Ugers Forløb rykke til Vesteregnet, hvor jeg nu residerer hos en Bonde. Til Beviis paa den Forekommenhed, hvormed man behandlede af Beboerne i og om Kolding gaves disse af Officererne et Bal, der besøgte af 170 Mennesker, der vist have fundet sig meget tilfredsstillende; hvorvidt nu vore Kasser ville være tilfredse dermed, kan jeg endnu ei sige, thi der fortælles, at det har kostet omtrent 500 Rbdlr, hvoraf man dog formener, at enkelte høiere Officerer ville udrede endeel. Paa et Brev til Broder Seier har jeg længe laboreret, dog nu er det endeligen bleven færdigt, vidste jeg blot nu hvor han er at finde. Tante Caroline besøgte jeg i Kolding; hun seer vel ud, og endskjøndt hun boer meget daarligt, la-der hun til at være tilfreds. Sit Huus har hun afstaaet, imod paa Livstid at faae Bolig, Varme, Lys, Kost og Kaffe; da denne sidste imidlertid ei er efter Smag, holder hun selv en udmærket Kaffe, hvortil som til Klædning hendes dybe Indsigt i Naturens Hemmeligheder forhjælper hende. Ved Sympathi kourerede hun Folk, hvis Onder Lægerne have erklæret for inkurable, og maa altsaa staae i megen Anseelse. Hendes endnu muntre Sind maa have skaffet hende endeel Venner, thi hun er næsten aldrig hjemme om Aftenen. Carl er Toldbetjent i Randers, og

skal slaae sig nogenlunde igjennem; han lever nu, som Tante siger, i godt Forhold med Konen, der igjen snart skal barsle. I Nagbøll havde jeg Besøg af Fætter Schmidt fra Brandsøe, der er Forvalter paa Drendrup, der eies af Warbergs Svoger, Vogel; fra disse havde han en Indbydelse, men da Gaarden ligger i det Slesvigske og Vogel er bekjendt for tydskt Sindelag, vovede jeg ikke dette Besøg, ihvorvel jeg havde Lyst til at lære Tanten at kjende. Forpagter Schultz, der tidligere har været Forpagter paa en bekjendt Gaard i Fyen og maaskee kjendes af Dig, har jeg besøgt, han eier en stor Gaard til 60000 Rbd. Julius Risom er død og har efterladt en Flok Børn; hans Forhold til Konen skal ei have været det Behageligste. Da jeg kun opholder mig 2 Mile fra Ribe, har jeg isinde en af Dagen at gjøre en lille Afstikker derhen. Mit Ophold blandt Bønderne er ingenlunde ubehageligt, thi jeg har nu fri Raadighed over min Tid, ihvilken jeg nu efter eget Behag kan skrive til Slægt og fordybe mig i Tankernes Regioner og Bøgernes Lærdom; min Stue er hyggelig; Oppasseren pusler om mig hele Dagen og Kosten er særdeles god. Da Maden laves mig for feed og Kjødet steges for meget, har jeg maattet tage mig lidt af Kjøkkenet; saaledes har jeg idag hjulpen at berede en prægtig Boeuf, som man har ikke har kjendt. Imorgen skal jeg give Anviisning til en Hares gode Beredning, hvis jeg blot ikke troer mig altfor lærd i Kogekunsten. Albinus har jeg flere Gange talt med i Kolding, han har en ganske smuk Gaard i Nærheden af Byen; - er mindre godt anseet, da han altfor ofte forvirrer Hjernen ved at ville styrke Maven. Du anbefaler mig at sørge for varmt Fodtøi; nu vel, jeg har i Kolding anskaffet mig et Par gode Vandstøvler, der rumme de med 2 Par Strømper forsynede Fødder. Vi have faaet Befaling til at fordele Tambourerne i de forskjellige Byer for i Tilfælde af pludselig Marcheordre hurtigt at kunne samle Mandskabet; om dette nu er begrundet paa høiere Ordre eller hidrører fra Bataillonens for det Tilfælde at Oprørerne skulde blive end mere uartige, veed jeg ei; imidlertid tør man dog vel haabe, at snarlig Forandring i de nuværende Forhold ville indtræffe, og vi da betræde Slesvigs Grund. Der fortælles iaften, at ved Foldingbro slesvig-holsteenske Forposter ere udstillede ligeoverfor de danske, og at her flere Hundrede Mand slesvig-holsteensk Pøbel skal have viist sig. Mærkeligt nok, kjære Carl, at kommer

man først til Skriverbordet saa finder man en behagelig Underholdning, og dog trykker man sig saalænge derfor; dette vil jeg forsøge at indprente i min Hukommelse. Min kjære Marie er nu Gud skee Lov ganske vel, efter at have overstaaet et angribende Sygdomstilfælde. Svigermoders Befindende er ogsaa ganske godt; men Humeuret har været meget slet, thi man har ei villet udbetale hendes Pensioner. Efter hos de nærmeste Slægtninge at have gjort forgjæves Forsøg paa at faae virket, besluttede Marie sig til Finantsministren, der gav det bedste Haab. Wilhelmine har haft Udslet over Ansigtet, hvilket igjen har forladt hende; hun kan endnu ei tale, men er munter og klog. Gid jeg snart igjen maatte kunne samles med dem, thi de kunne ikke vænne sig til min Fraværelse, og jeg selv besidder en god Portion Længsel. Da jeg maaskee ikke vil kunne erfare Seiers Opholdssted, bliver rimeligviis mit Brev til ham liggende indtil Du har underrettet mig derom. En kjærlig Hilsen for den dyrebare Moder, de kjære Søskende, gamle Grandmama, Tanter, Onkler, Hans Storm og øvrige Venner. Spar ei, naar Du skriver mig til paa Blæk og Pen, - underret mig om Alles Sundhedstilstand etc., Dine Forhold og Udsigter og vær da kjærligst hilset fra Din hengivne Broder

W i l h e l m .

Adressen til mit Brev er:

2den Forstærknings-Bataillons 4de Kompagnie
pr Ribe.

o

Skjærbæk, pr Kolding; d 1ste Marts 1849.

Min kjære Antoinette!

Modtag i Anledning af Din Fødselsdag min Lykønskning; maatte Du opleve ret mange sund og tilfreds, som jeg haaber om denne. En pludselig Idee, som jeg fik for faa Dage siden, til at gjøre en lille Afstikker til Assens, er Aarsag til, at Du ei den 28de har erfaret, at Du levede i mine Tanker, at Du førend den Tid ei har seet Brev fra mig er begrundet i min Svag-
hed, der gjør mig det meget besværlig at faae Pennen sat til Papiret og altsaa Brevet begyndt; er jeg imidlertid først kommen saa vidt, føler jeg mig igjen i Besiddelse af min fulde Kraft. At Dine Smaa befinde sig vel glæder mig at erfare; om Anthon siger Moder, at han er en herlig lille Dreng. At Moder glædede sig meget ved, om end kun paa $1\frac{1}{2}$ Dag, at see mig, kan Du vel vide, saa og at hun frydede sig ved at betragte mine røde Kinder og det meget Fedt, jeg har samlet i Jyllands frie Luft. De Kjære leve vel; men det befrygtes at Ritmesteren, der er sengeliggende og plages af Vattersot, ret snart vil have udlevet. Jeg skulde jo underrette Eder om, hvorledes jeg har det paa jydisk Grund; idet Mindste opfordrede Louise mig stærkt dertil, da hun gav mig Sundhedsreglerne, ei at ligge i uafdampede Lagner etc, med paa Reisen. Første Nat efter at have forladt Eder, tilbragte jeg i Kolding i en Seng, der, hvad Fugtigheden angaaer, lignede en Mose, og hvis Overdyne var saa stor som min lille Wilhelmines. Stuen var forfærdelig kold, mine Fødder som Iis, hvorfor jeg ogsaa anlæe et stort Baal i Kakkelovnen, og tilbragte en Time med Fødderne til denne indviklet i den opvarmede Slaabrok, hvilken ogsaa i Sengen maatte beskytte min arme Krop. Hu, hvilket barbarisk Land, tænkte jeg. Næste Dag skyndte jeg mig ud til Bjerth, hvor jeg dog i den venlige Rantzauske Familie fik bedre Tanker om Jylland. Her tilbragte jeg 6 efter Omstændighederne særdeles behagelige Uger, hvorpaa jeg i 14 Dage ligeledes nød stor Venlighed i en Præstefamilie i Nagbøll. Den barske Vestkant maatte jeg nu gjøre Bekjendtskab med og kom her i Kvarter hos en

Bonde, hvor jeg tilbragte 14 Dage med at læse, og drikke Fløde; ogsaa lærte jeg her Konen, hvis iøvrigt ganske gode Spiser paa Grund af deres Fødme for mig vare næsten unyndelige, at tillave adskillige gode Retter. Fortrinlige Æbleskiver forstod hun at bage, og var ogsaa ganske stolt deraf. Kun 2 Mile bortfjernet fra Ribe, vilde jeg besee denne Bye og beundre dens skjøne Domkirke, og stod derfor en skjøn Morgenstund i Begreb med at bestige Vognen, da jeg underrettedes om at Kompagniet efter nogle Timers Forløb skulde afmarchere til Frederits, og vi satte os i Marche. Men alt have vi i 14 Dage ligget $1\frac{1}{2}$ M syden for denne Bye. paa Grund af at man mangler Sengklæder for os; vi vente daglig Marcheordre. 6 Dage kæmpende med Vind og Vand, ankom endeligen i Tirsdags Hekla til Frederits med 2 Skibe paa Slæb, ladede med Fæstningsmateriale og Senge, men 2 andre Skibe, den endnu skulde haft med maatte paa Grund af Veirets Strængthed lades tilbage. I Frederits, hvor der skal opføres Barakker, hvortil Tømret bearbejdes i Kjøbavn, indkvarteres i Magasiner og paa Lofterne 2000 Mand, hvilke i 5 Dage arbeide paa Fæstnings Forbedring og med Gjennemgravningen af en Mose, der løber omkring Byen og som skal sættes under Vand; i Byens nærmeste Omegn skulle ligge 4000 Mand, der efterhaanden afløse Arbejderne. Ilte Bat skal deeltage heri, hvor den skal være den 7de, har jeg endnu ei erfaret. Tante Caroline har jeg besøgt, og forleden, da vi marcherede gennem Kolding fra Vinduet vexlet nogle Ord med; om hun ei lever paa den komformidableste Fod lader hun dog til at være tilfreds, er rask og immer fideel. Hendes Carl, der er Betjent i Randers, har hun isinde at tage til, naar det stunder mod Tiden, at Familien skal forøges. Med Avancementerne gaaer det ganske muntert, thi Seier har nu kun omtrent 20 Formænd til Kompagnie og jeg nogle og Tyve, medens jeg ved Krigens Begyndelse var N 100. At jeg nu først sender Maries Tak for det tilsendte Juletraktament, vil Du ved at betragte Datumen paa Brevet til Louise ei regne hende til Last, men jeg har holdt det tilbage for naar Tid og Leilighed gaves med det samme at opbygge Eder ved min smukke Kloe. Gamle Svigermøder og min kjære Marie leve vel, men plages af samme dybe Længsel som jeg efter Gjenforening. Wilhelmine er karsk og munter; hun danser hele Dagen syngende omkring med sin Dukke og siger ofte "Papa weg" hvorved hun ryster saa sødt med Hovedet. I April skulle vi flytte og beboe lste Sal i et ganske net Huus ligeover for Hans Christian Holst til billigere Leie end i nuhavende Bolig,

der igjen overtages af den første Leier. Vor Konge ventes til Armeen henimod den 26de for paa denne Dag at føre os ind i Slesvig. - Jeg hører at Onkel Christians til Sommer have isinde at lyksaliggjøre Eder med deres Besøg; for Moder kan det vel ingenlunde være behageligt paa længere Tid at see Fremmede tærende paa den ringe Indtægt. Ludvig var forleden hjemme. Et Middagsblund har jeg netop haft, hvilende paa det bekvemmeste Meubel, Huset dertil kan fremvise, nemlig en Dragkiste. Mit Soveværelse er af en meget bizar Smag, som jeg ei før har seet det; Gulvet forraadnet, saa man er udsat for Beenbrud, Ruderne udslaaede i Karmen Hullet nok til at Rotter kunne krybe igjennem og Ydervægen, ved hvilken jeg ligger i et 2 Alen langt Skab gjennemsigtigt, saa at jeg, hvis jeg skulde plages af Varme, ei behøver at bruge Vifte. Og Emilie har for en Tid ombyttet med Landlivet Kjøbstadens skumle Atmosfære, der trives man ogsaa ei heller saa godt. At lille Bo fører Husholdningen hjemme, har jeg erfaret paa Drikken, thi uagtet hendes Anstrængelser opnaaede denne kun en flau Smag, og dog paastaaer hun at lave ligesaa godt som Emilie; iøvrigt det er ei ilde at hun har Smag for Sparen. -

Niels Holst ligger nu i Middelfart, hvor jeg paa Gjennemreisen besøgte ham; han kjæder sig betydeligt, men har dog været saa heldig at faae det eneste Kvarter i Byen, hvor man for gode Ord og Penge kan faae varm Drikke. Naar Tropperne samles kunde Berthelsen gjøre en lille Afstikker herover og glæde Seier og mig ved sin Nærværelse. Nu lev vel min kjære Antoinette. Hils kjærligst Berthelsen, Louise og Emilie, Anthon - Plesners og Ravens

Din hengivne Broder

W i l h e l m

Skulde man engang finde sig oplagt til at tilstille mig nogle Linier, da er min Adresse ved 2den Forstærknings Bataillon 4de Kompagnie.

Mummemark, den 20de Februar 1850.

Min kjære Søster!

Vel er jeg ei stiv i at skrive Lykønskingsbreve, men jeg mindes derfor stedse mine Kjære. Din Fødselsdag stunder imidlertid til, og ved Tanken derom, føler jeg mig særligen oplagt til at tilskrive Dig, da Du jo holder en stor Klat af mig, og altsaa vel vil glæde Dig ved at see nogle Linier fra mig. Nei da min kjære Antoinette vær glad paa din Fødselsdag, og gid Du fremtidig stedse maatte følges af inderlig Tilfredshed, som hidføres ved Mandens Kjærlighed og Smaaungernes elskværdige Plagerier. - Var jeg endnu ved min gamle Bataillon, der ligger i Nyborg, da vilde jeg haft den Glæde at være samlet med Eder; men mit Opholdssted er nu engang det saa kaldte yndige Als, fra hvilket jeg kun kan sende Eder min broderlige Hilsen. I skulle vel have stor Chaldads. Skulde ikke Onkel Warberg komme og tage en behagelig Adspredelse udenfor Huset? Nu lille Louise; hvad skal vi da have til Middag? bruun Suppe, nygtern Kalvestei, nei det er jo for simpelt; - godt vi skyde et Dyr; - Fisk, thi da jeg kun skjød een Gjede forgangne Sommer, vil vel endnu nogle være blevne tilbage; - nu da Svoger, send Bud til Herregaarden efter Fiskegarnet, thi Du har vel intet selv anskaffet? - videre Kage med Skumvæsen; - men, hvordan skulle vi dog faae Æg, lille Antoinette; nu, lad mig raade, tael med Meiersken og lad hende trykke Hønerne. Men, ak: Jomfru Meierske er nok afreist, og bleven den store Faarehøvdings Hoved. Nu lille Berthelsen Vinen paa Bordet og en Punschebowle om Aftenen, at vi kunne drikke Gjesterne paa Bordet; nei kjære Søster, jeg mener under Bordet; thi ellers kunde man let antage dem for en Ret, vel en usædvanlig, men dog mindre indbydende. - Naa, kjære Tonne, af alt denne Vrøvl antage I vel, at man bliver ret kaad her paa Øen; ak! Herre Gud! - som de gamle Matroner sige, - nei, det er langt fra. Det er kun en gal Paraxysme, stammende fra Længsel efter Huus og Hjem. Efter Omstændighederne, det vil sige, da jeg nu engang er paa Als, har jeg det endda ret godt paa Mummark Færgegaard. God Mad, som jeg rigtignok ikke smager, da jeg føler betydelig Længsel efter Kone og Barn; - smuk Bolig, som stedse minder mig om, hvor godt jeg kunde leve med min Kone; - og Strandbreden hvor jeg kan vandre for at afkjøle Blodet efter et mis-

modigt Øieblik. Vel er jeg nu ikke kjedsommeligt stemt og mismodig, fordi jeg overhovedet ligger her, men fordi jeg ikke har min Marie og den lille Unge hos mig. En snarlig og god Ende paa Forholdene for Fædrelandet er jo Hovedsagen; men den længes jeg og meget efter. Marie befinder sig ganske vel, og den lille er lutter Liv; hun løber stadigen med Brev fra Mama til Pa pø Als. Den Gamle siger, at hvis der kommer mange af den Slags, saa veed hun ikke, hvorledes hun skal kunne udholde det i Huset. Blandt Bekjendte i Kjbhn staaer det ved det Gamle. Carl skrev mig, at han og Berthelsen vilde besøgt mig, hvilket vilde foraarsage mig stor Glæde; bed ham, at bringe Ideen til Udførelse, hvis jeg endnu til For-aaret skulde ligge her. Hils Kammerraadens og Ravens; Warberg og Onkel Ludvigs, naar I see dem og Theisens. Hils nu min kjære Antoinette kjærligst Din gode Berthelsen, de Smaae, min kjære Louise! og glæd snarligen ved Brev fra Eder Din hengivne Broder

W i l h e l m .

Til Madame Antoinette Berthelsen

paa Hellerup

o

Ved
Capitain W i l h e l m S a v d a k K ü h l e s
Jordefærd
paa
Assens Kirkegaard
d: 21. September 1850.

-
Carst: Schou.

Ikke med de sædvanlige trænde Skuffer Jord indvier jeg her Dit Støv til Gravens Hvile. Kirkens betydningsfulde Ord: "af Jord est Du kommet!" "til Jord skal Du blive!" "men af Jorden skal Du igjen opstaae!" ere alt udsagde over Dig hist i Nærheden af det Sted, hvor Dit ædle Blod maatte rinde, og Fædrelandets Tak for det Offer, som Du bragte paa dets Alter, er der udtalte. Det var et Ønske hos kjærlige Slægtninge, at denne tapre Fædrelandets Søn:

Capitain W i l h e l m S a v d a k K ü h l e ,
der ved sit Blod beseglede sin Kjærlighed til det Land, der fødte ham, skulde føres hid for at hvile hos den forud hedengangne Fader, der ogsaa i sin Ungdoms Dage kjæmpede mod fjendtligt Overfald og saaredes i denne Strid, at han maatte hvile ved Siden af den Søster, hvis tidlige Bortgang han saa meget begræd, at ogsaa Gravens Gjemme skulde samle saa nær som muligt til hverandre dem, hvis hele Liv bare Vidnesbyrd om, hvorledes Slægtskabs Baand kan knytte en Familie saa nøie og inderligt til-sammen. -

Fra Barndom af var Vaabenleeg hans Lyst; selv nærmede han sig dengang DANMARKS Fyrste og

bad, at Krigerens Virksomhed maatte blive hans Kald, at han dertil maatte dannes og opdrages. Da loved' han at ville tjene sin Konge og sit Fædreland tro, og Løftet har han holdt. Hist i Oprørets Hjem leved' han i flere Aar, og vistnok har det ikke manglet paa dem, der ved Rænker søgte at forlokke ham til at svige Eed og Pligt; men trofast fulgte han den vise Syracks Opfordring (Syr.4.30): forsvar Sandheden indtil Døden, saa skal Gud Herren stride for Dig. Agtet og æret af Allé, elsket af sine Kammerader og Undergivne, opfyldte han tro det Kald, hvorfor han stedse havde yttret Ønske, og som han ogsaa viiste, at han var voxen, Sandheden forsvarede han mod Rænker og Løgn indtil Døden, og da han, truffet af et fjendtligt Skud, sank døende til Jordan, misted' DANMARK en kjæk og nidkjær Stridsmand. Derfor savnes han af saamange, der kjæmpede ved hans Side; derfor fulgtes han histovre til Jordan af saamangen Kriger, der beklagede ei mere at have ham til sin Befalingsmand, derfor saaes Taaren blinke i Øiet paa saamangen barsk og hærdet Kriger, der stedse vilig havde fulgt hans Bud, som han forstod at give saavel med Mildhed som med Bestemthed. - Dog hvad Fædrelandet tabte, er vistnok omtalt dengang, da i den store Kreds af Stridsmand Fredens Ord om Gravens Ro og Opstandelsens Salighed udsagdes saavel over ham som over de mange Offre, som nu atter Kampen for Fædrelandets retfærdige Sag har krævet; her i Fredens Hjem, hvorhen ikkun de svage Drøn af Kampens fjerne Bulder have kunnet naae, her græde som Propheten (Es.37.7) siger, Fredens Engle bittert; her dvæle vi ved, hvad Hustrue, Børn, Moder og Sødskende have tabt i ham. - En òm og elsket Hustrue savner nu den milde kjærlighedsfulde Forsørger, ene staaer hun tilbage til at vaage over de tvende Smaa, hvis Fader aldrig skulde skue den Enes spæde Aasyn; med sin svage alderstegne Moder begræder hun den Mand, der for dem begge var det bedste paa denne Jord. En kjærlig Moder, der ofte prøvede saamangen ublid Skjæbnes Tilskikkelse, klager over, at atter et nyt Led er udrevet af den Kjæde, som Kjærlighedens Baand saa fast omslyngede. Søstre og Brødre fælde Taarer over den Broder, der stedse mindedes dem i sin Tanke og

sine Breve, der aldrig glemte dem i sine Bønner og altid savned' dem i sin Fraværelse. - Kun en Broder savne vi her, i samme hæderlige Stand som han hvis jordiske Støv vi her have overgivet til Gravens Fred, vaager han ved Landets Grændser for for at beskytte det mod fjendtlig Overfald; det er hans Kalds Pligter, der hindre ham fra her at kunne møde; men skjøndt fraværende dvæle dog hans Tanker i denne Stund i vee-modig Medfølelse ved det Hjem, hvortil ogsaa han er knyttet med saa inderlige Baand. - Dog skulle vi ikkun fængsles ved Sorgen over, hvad der tabtes? Da var jo Frelserens Ord og hans Læres Aand langt borte fra os. Som han saae til Enken af Nain, ynkedes inderligt over hende og sagde: græd ikke! saaledes seer han ogsaa i Medlidenhed ned til dem, som sørge og tilraaber dem: græder ikke! Hans Ord gyde Trøst i de Bedrøvedes Hjerter, Hans Lære vækker hos dem Haabets Opmunt-ring; hans hele Virksomhed bestyrker hos dem Troens Kraft og kalder atter Glæden tillive i deres Bryst, thi han er ikke død, ikke udslettet af Erindringen, men ligesom hans Minde lever hæderligt blandt Slægt og Venner, blandt Fædrelandets trofaste Forsvarere, der i ham saae et Mønster paa en ægte Kriger, ligesom dette Minde bevares kjærligt af de Mange, der stode i Forbindelse med ham, saaledes er ogsaa hans sande Væsen ikke dødt, men lever i en bedre Verden. Hiinsides Graven oprinder en herlig Morgenrøde! Guds hellige Engleskarer modtage der de Fromme, der her var tro over det Lidet, og føre dem til ham, der vil sætte dem over Mere! Fjernet fra denne Verdens Ængstelser og Sorger mødes de der med alle Kjære og fryde sig i Haabet atter at forenes med dem, de efterlod sørgende paa denne Jord. Blandt disse Salige er Du nu ganget ind og nyder Lønnen for Din Sandhedskjærlighed, Din Kjækhed, Trofasthed og Fromhed! Og vi som staae tilbage, vi bøie os ydmygt under den Alvises Tilskikkelser! Salighedens Himmel, vore Kjæres fremtidige evige Hjem, skue vi dunkelt gjen-nem Haabets Skyer, og Troen paa Herrens Forjættelse om evig Glæde og evig Forening forsoner os med Sorgens bit-tre Kummer!

Styrk os alle, kjærlige Fader! i dette Haab! Vel-sign os med Din Trøst! Bevar i os Troen paa de Ord, der lød fra Himmelen (Joh. Aab. 14. 13): Salige ere de Døde, som døe i Herren!

A m e n !

Capitain W . K ü h l e ,

falden ved Midsunde den 12te September 1850.

-

Saa ogsaa du, du Danmarks gjæve Søn,
For Fjendehaand i Døden maatte segne,
Din Bane var kun kort, men dog saa skjøn,
Du stred jo kiækt for Fædreland at hegne;
Du saae Ooprørets Brand, du blandt dem stod,
Som dig til Svig og Meened vilde tvinge,
Men du stod fast, dig ei forføre lod,
Din Arm, dit Sværd du vilde Danmark bringe.

Det bragte du, ja meer du end har bragt,
Du offrede dit Liv for Danmarks Ære,
I Kampens Ild der var du uforsagt,
I Farens Stund der først du vilde være.
Men midt paa Ærens Vei Dødsenglen stod
Og kaldte dig, lig forudgangne Helte,
Til Himlens Hjem, der bedre end vor Jord
Kan ædel Daad og Tapperhed gjengjælde.

Paa hjemlig Kyst, hvor først din Vugge stod,
Der venlig Haand skal nu din Gravhøi smykke,
Og yngre Slægter prise vil din Daad,
Og Danmark til sit Moderbryst dig trykke.
Og I, hans Være! som tilbage staae.
See, Fædreland, et deler Eders Smerte,
Slyng I med Taarer en Kjærminde blaa
Omkring hans Navn, belyst af Sagas Kjerte.

o

Vestfyenske Avis 20. Septbr, 1850 (senere optrykt i
Smaadigte af E. P. Kjær. 1866).

- Forfatteren af Digtet (f.1810, død 1865)
var Lærer i Assens i 30 Aar.

Capitain W : S : v K ü h l e .

Af Ønsker har Helten hellige tre,
De ere hans Tankers Lyst;
Opfyldes de, da har hans Higen Fred
Og Ro hans svulmende Bryst.

Det første han ønsker i Hjertets Løn
Er den Bevidsthed sød,
At Kampens hærdede modige Søn
Ham vil elske og for ham døe.

Det andet Ønske, dybt i hans Sjæl,
Det gjælder hans Konge og Land;
For den Førstes Ere, det sidstes Vel
At kjæmpe, saalænge han kan.

Men det tredie, - o, det klinger saa smukt,
Det viser det ædle Blod,
At hvile, naar Øiet i Kampen er lukt,
Paa det Sted, hvor hans Vugge stod.

Han fik dem opfyldte alle paa Stand,
Sine Tankers svulmende Lyst! -
En Krigsmands Taare; en Død for sit Land,
Og en Grav paa sin Fædrenekyst!

V. T.

Vestfyenske Avis 22. Septbr. 1850.

Geel den 9 October 1850.

Da Underofficererne og Mandskabet ved 3. Reserve Bataillons 1ste Compagni ønskede at give et Beviis paa den Agtelse og Kjærlighed, de nærede til Deres den 12te September faldne Capitain v. Kühle, og tillige paa en synlig Maade hædre hans Minde, have de besluttet at vilde bekoste en Mindesteen paa hans Hvilested. I den Hensigt have de samlet 35 Rdlr 32 Sk; men paa Grund af de vanskelige Forhold, som Feltlivet føre med sig, kan Udførelsen ikke blive besørget her fra Bataillonnen. Og er det derfor at Giverne have henvendt sig til mig om at tilstille Dem, som den Afdødes Broder, det samlede Beløb med den Anmodning, at De godhedsfuld vilde paatage Dem Uleiligheden med for den af dem samlede Sum at faae en Mindesteen sat paa Deres kjære Capitains Grav; hvilket Minde sættes ham "af erkjendtlige Undergivne."

I det Haab at De vil paatage Dem dette Hverv tilstiller jeg Dem herved Beløbet, og turde jeg maaskee engang, naar Mindet er sat, forvente nogle Linier derom fra Dem for at jeg kan meddele Compagniet det.

Deres ærbødige

R . v. Krag.

Til

Hr Overmaaler Kühle i Assens.

o

Wilhelm Kühles Gravsten i Assens (Graven er nu sløjft):

Herunder hviler Støvet af

Capt: W i l h e l m S . v a n d . A a K ü h l e ,
som fandt Heltedøden ved
Midsunde .

—

Født i Assens 20 Apr: 1820,
død 12te Septbr: 1850 .

Troe indtil Døden,
Har han sit Løfte holdt.

Dette Æreminde sattes
Helten af hans erkjendtlige
Udgyvne af 3 Res: Bataill: 1 Comp .

o

Uddrag af Breve fra O l a f R y e til Hustruen Elisa
født Schultz. (Det kgl. Bibliotek).

Olaf Rye (1791-1849) var - som nævnt - Wilhelm Kühles Svoger, eftersom han i sine to første Ægteskaber var gift med Caroline (1801-24) og Jacobine Krabbe (1808-33). Ogsaa til den tredie Søster, Marie (1817-80), skal han have friet; men hun var da allerede forlovet med Kühle; og Rye ægtede derefter i 1842 Elisa Schultz (1817-82), med hvem han havde Sønnen Heinrich (1843-1921).

Da Kühle i 1848 rejste fra Rendsborg over Assens til København, traf han Rye paa Sjælland, og efter hans Anmodning tog Marie Kühle i nogle Maaneder Ophold i Ryes Hjem i Store Kongensgade, indtil hun flyttede sammen med Manden, der da havde Bopæl i Landemærket, men Aaret efter flyttede til Fiolstræde. Her kom ogsaa Majorinde Krabbe til; og hun døde hos Datteren i 1851.

Kühles Svogre, Kaptajnerne Just og Karl Krabbe, som omtales i Brevene, sluttede sig til Oprørerne og boede senere i Udlandet.

Marie Kühle var ikke afholdt i Familien; men man maa i den Forbindelse tænke paa de trange Kaar og de fremmede Forhold, hvorunder hun kom til at leve.

Baade hun, hendes Moder og Døtrene blev begravet paa Garnisons Kirkegaard tæt ved Olaf Rye; men Gravstedet er nu sløffet.

o

Onsdag (29. Marts 1848?).

Du vil undre dig over atter at faa en Depeche fra mig, men det er fordi Løjtnant Kühle, Marie Krabbes Mand, har forladt Rendsborg med Kone og Barn, som begge er efterladt paa Fyen, for at rejse til Kjøbenhavn og melde sig i Krigsministeriet; men da han har givet sit Resord paa ikke at tjene imod Slesvigholstenerne, maa han blive i Kjøbenhavn.

Jeg fik i Aftes ved Estafet Ordre til en Dag før at drage til Korsør for i Aften eller i Nat at gaa om-

bord. Du vil af Kühle høre, at, saavidt han ved, er Insurrektionen ikke saa slem, og at det maaske altsammen vil forløbe godt, hvis Prøjserne ikke blander sig deri.

Nu noget andet. Jeg vilde gjerne have, at du skulde gøre noget for Kühle og Marie, hvis det kunde ske med Manér og maaske til din egen Beroligelse. Skulde du ikke have Lyst til at tage Marie til dig for denne korte Tid? Hun er vant til en tarvelig Levevis; du kan for hendes Skyld gaa i Selskab om Aftenen og lade hende blive hjemme uden at genere dig, det er tilmed en Beroligelse for Heinrichs Skyld. Naar hun kom, maatte du selv lede Husholdningen, men hun kunde hjælpe dig paa mange Maader, da hun er vant til at føre Husholdning for $3\frac{1}{2}$ Person uden Pige for 30 Rdlr. maanedlig, Lys og Brændsel, alt medregnet. At Marie er der, vil heller ikke afholde dig fra at gaa til Oxholms; og skulde det se broget ud i København, kan hun enten rejse tilbage til Assens (der er hun hos sin Svigermoder, som ikke sidder i de bedste Kaar, men gjerne vil have hende) eller blive i Huset hos sin Mand; men forhaabentlig vil det ikke komme saa vidt. - Eller vil du, til du beslutter dig til noget andet, tilbyde Kühle vort Gæsteværelse for at have en Mandsperson i Huset, saa vilde den eneste Gæne derved være den, at du om Morgenen maatte sende en Kop Kaffe og et 2 Skillings Franskbrød ind til ham. -

Gør nu, hvad du vil, men gener dig ikke paa Grund af Omkostningerne; det vil ikke vare længe, og jeg behøver jo her saa lidt, at det intet betyder.

o

Haderslev 2. April 1848.

Jeg vil i Aften skrive til Marie Krabbe eller Kühle i Assens. Jeg vilde ønske, at du vilde indbyde hende til at komme til dig, hvis du tror, at hun ikke generer for meget.

o

3. April 1848.

Det glæder mig meget, at du har indbudt Marie Krabbe. Jeg har netop skrevet til hende i Aftes og har sagt hende, at hvis hun af en eller anden Aarsag ikke modtager din Indbydelse, maa hun skrive det straks.

o

18. April 1848.

Det gør mig ondt, at Gnidninger mellem dig og Marie Kühle indtræder for Heinrichs Skyld; men jeg beder dig indtrængende om at være taalmodig og skaansom - enhver Venlighed og Overbærenhed, du viser hende, er en Godhed, som du viser mig og for hvilken jeg takker dig. Jeg ved, hvor vanskeligt det ofte er, men jeg tænker stadig paa min gamle Svigermoder, hvilket Arbejde og hvilke Ofre, hun har ydet mig og mine, og hvor ulykkelig den gamle Kvinde nu maa være, da jeg og Kühle staar paa den ene og begge hendes Sønner paa den anden Side; og naar det gaar godt med os, er hendes Sønners hele Eksistens i Fare, og de og deres Familie bringes til Tiggerstaven.

o

Als 4. Maj 1848.

Gud være lovet, at Marie Kühle er borte paa en pæn Maade. Jeg takker dig for den Godhed, du derved har vist mig. Jeg er min gamle Svigermoder i Rendsborg saa megen Tak skyldig, at jeg gerne vilde afbetale noget derpaa; og nu har du, min Engel, der jo er en Del af mig selv, gjort det. Jeg vilde gerne vide, om Marie Kühle har brugt den Kredit, som jeg aabnede for hende hos Hannibal i Assens; og hvormeget hun har brugt, saa jeg kunde betale det tilbage.

o

Ulkebøl 10. Maj 1848.

Marie Kühle har skrevet mig til og ieg har idag svaret hende. Hun beder om vor lille Barnevogn som io nu ikke bruges mere af os, og ieg har tilsagt hende den, Du er vel saa god at bede Smidt tage den ned af Loftet og saa give hende den naar de sende Bud derefter.

o

Ulkebøl 4.(?) Juni 1848.

Det gjør mig ondt at Du slet ikke kan staae Dig med Marie Kühle! Undgaae hende saameget mueligt, men for min Skyld vær venlig imod hende naar Du møder hende og lad som Intet var eller havde været imellem Eder. En vis Sladderagtighed har ieg altid kiendt hos hende som ogsaa hendes Moder har, men for denne hendes Moders Skyld og hendes afdøde Søstres Skyld er det ieg lader enhver af Marie's Feiler ubeagtet, skulle hun ogsaa ved Uforsigtighed eller selv ved Ondskab saare eller skade mig, ieg vil strax glemme det og stedse behandle hende som om hun kuns havde viist mig det ømmeste Venskab. Ieg har intet Brev faaet fra hende at besørge til hendes Moder og faaer sikerlig heller Intet nu, thi ieg haaber om kun kort Tid gaae vi frem og saa ere vi i 2-3 Dage foran Rendsborg og hvis ogsaa Forbundstroppeerne gaae bort som det heder, uden Sværds slag i Rendsborg. -

o

10. Juni 1848.

Ieg ved at Du altid er venlig mod Marie Kühle især naar ieg beder dig derom, og derfor er ieg ogsaa overbevist om, at hvis Forholdet mellem eder skulle blive mindre godt er det hendes og ikke din Skyld.

o

Kolding 4.(?) Dec. 1848.

Lieutenant Kühle meldte sig hos mig igaar, han staaer ved Krabbe's Bataillon - han er allerede kommen sig betydeligt siden ieg saae ham i Kiøbenhavn. Det var og virkeligt absolut nødvendigt for ham at komme lidt ud hvis han ikke aldeles skulle gaae til Grunde.

o

Baumgartens Bureau. Kbhvn.

